# novinky z radnice

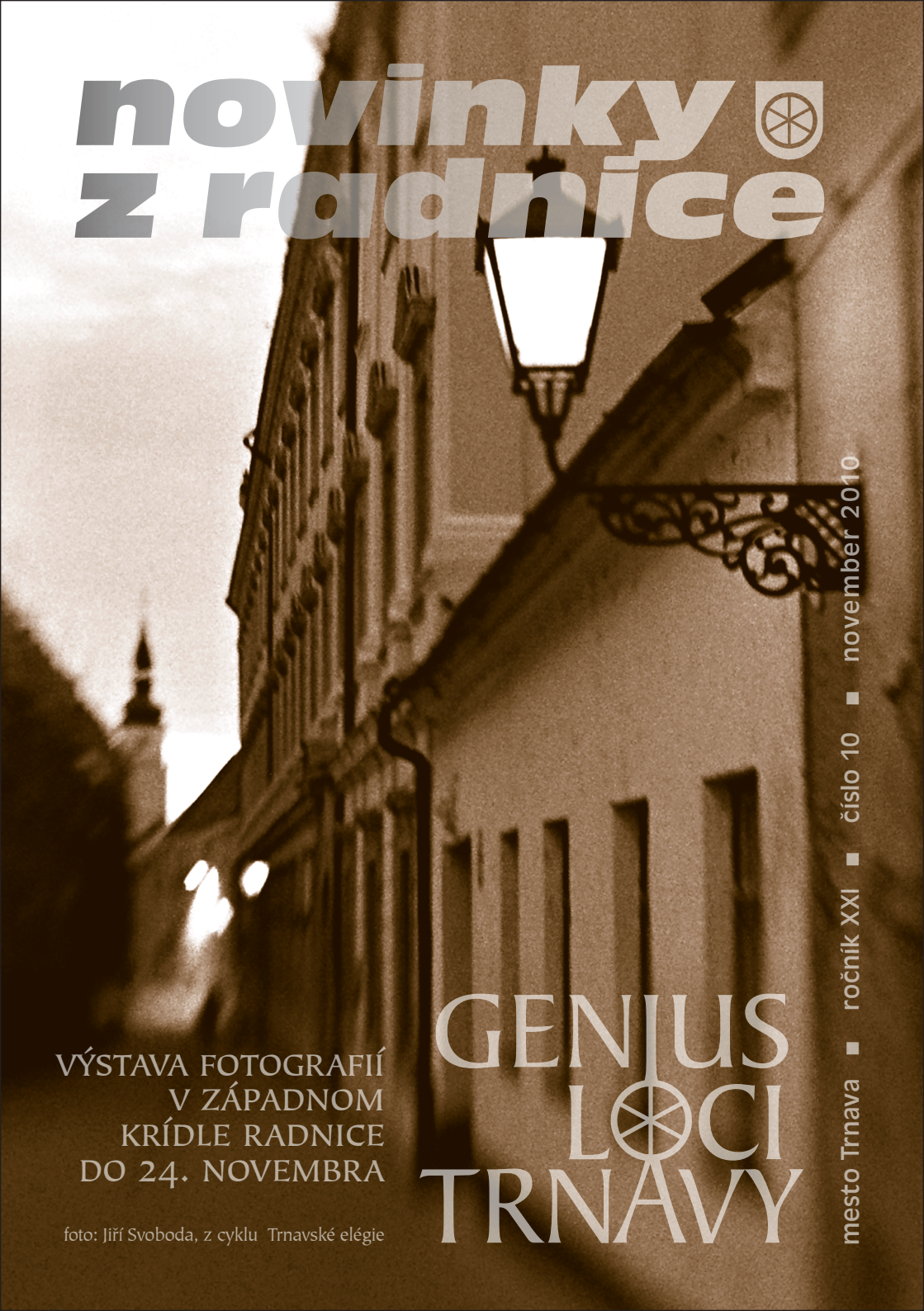

## GENIUS LOCI TRNAVY

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ
V ZÁPADNOM
KRÍDLE RADNICE
DO 24. NOVEMBRA

foto: Jiří Svoboda, z cyklu Trnavské elégie

mesto Trnava ■ ročník XXI ■ číslo 10 ■ november 2010

# Lúč svetla v tme

Vyše dvoch mesiacov muselo čakať pod zemou na záchranu tridsaťtri zavalených baníkov v Chile. V osemstometrovej hĺbke ich pri živote udržiaval vzduch prúdiaci úzkymi štrbinami a nádej im dodávalo komunikačné prepojenie s vonkajším svetom cez jeden z otvorov. Minimálny priestor na pohyb, mizivé podmienky na život, stiesnenosť, odlúčenie od najbližších.
To a mnoho ďalších obmedzení negatívne vplývali na ich psychiku.
Zlato, ktoré sa v bani ťaží,
sa stalo pre všetkých dotknutých kovom prekliatia.
Po vypočutí tejto správy mi hlavou prebehla paralela s našou situáciou.
Roky sme zavalení zo všetkých strán, zhora i zdola, valiacim sa prúdom neukotvených informácií a predstáv ideálneho sveta. Čoraz viac sú zdrojom nášho videnia i myslenia. Z nich vytvárame čoraz nehybnejšie a černejšie obrazy o krajine, národe, meste či o známych i neznámych. V rýchlom toku s obmedzenou schopnosťou overovať veríme tomu, čo nám bolo ponúknuté na videnie, čo bolo jednoznačne povedané, čo sme si prečítali. Z rozbitých čriepkov vytrhnutých z reality si skladáme novú vlastnú mozaiku sveta. V nej pre udržanie línií čitateľnosti, v súlade s vytýčenými cieľmi a kvôli jednoduchej a čo najrýchlejšej orientácii zaraďujeme ľudí i spoločnosť do kontrastných, najradšej proti sebe stojacich polôh. Nám, zostavovateľom obrazov, patrí čestné nezávislé miesto.
Nad vecou i nad ľuďmi. Ak však kvôli spresneniu treba určiť pozíciu, rozhodne vždy na tej lepšej strane. Kde-kto i v strane. Jeden proti druhému, dobrý proti zlým, taký proti onakým. Mnohí úplne sami. Bez nikoho, bez nádeje.
S naivnou vierou v bezproblémový, zlatom vyblýskaný život.
Len miestami, cez úzku štrbinu, ktorú sme nedokázali ešte uzavrieť, preniká ostrý lúč. Života? Je to širšie ako zavalený priestor,
ktorým sme obklopení a preniká hlbšie, ako by sme ho chceli pustiť.
Nedá sa vlastniť, zmerať ani odvážiť. Ten dotyk, to osvetlenie našich nedokonalých obrazov a kulís býva nečakané, nevypočítateľné, a pre mnohých i nepozorovateľné.
Občas pichne pri srdci, pritlačí hruď i dušu
a niekto si spomenie na zabudnuté slová z minulosti.
Svedomie či zodpovednosť?
Baníci v Chile vedeli o svojej situácii a mali nádej,
ktorú im vlievali ľudia na zemi.
Akú máme perspektívu my? Čo a kto nám vlieva nádej? Obrazy ľudí v našich hlavách vyskladané z podsunutých informácií iných, či konkrétni priatelia, blízki a žitá skúsenosť s nimi? Ďakujem všetkým, ktorí udržiavajú myslenie a svetlinu odkazujúcu k širším, nemanipulovateľným súvislostiam.

*Pavol Tomašovič*

# Ekonomická stabilita – príbeh, ktorý sa nekončí

**Súčasnosť a budúcnosť samosprávy bola hlavnou témou TREND konferencie Komunálny manažment 2010, ktorá sa uskutočnila v septembri v Piešťanoch. Vzhľadom na skutočnosť, že mesto Trnava je považované za jednu z najúspešnejších samospráv, požiadali organizátori konferencie primátora Štefana Bošnáka o prednášku. Primátor mesta ju nazval Ekonomická stabilita – príbeh, ktorý sa nekončí a v chronologickom slede uviedol najdôležitejšie kroky a aktivity mesta v hospodárskej i spoločenskej oblasti od obnovenia mestskej samosprávy až po súčasnosť. Na nasledujúcich riadkoch prinášame stručný prierez tejto správy o udalostiach, ktoré menili tvár Trnavy za uplynulých dvadsať rokov.**

*Okružná križovatka na Bottovej ulici*

*Stavba chodníka na Zelenom kríčku*

Obnovením samosprávy v roku 1990 mesto po vyše štyridsiatich rokoch nadviazalo na slobodný rozvoj kráľovského mesta z roku 1238. Jedným z prvých a najdôležitejších krokov bolo opätovné získanie majetku do vlastníctva mesta, ktoré sa uskutočňovalo delimitáciou priamo zo zákona, na základe prechodu zakladateľskej alebo zriaďovateľskej funkcie na mesto, atď. Zároveň s týmto procesom vznikla nutnosť založiť organizácie, ktoré budú tento majetok spravovať v súlade s jeho účelom – napríklad Správu kultúrnych a športových zariadení, Stredisko sociálnej starostlivosti, atď. Postupne vznikali aj obchodné spoločnosti zabezpečujúce pre mesto dôležité služby – napríklad A.S.A., ktorá prevzala na seba činnosti bývalých Technických služieb, Správa mestského majetku, TT Energie, neskôr obe transformované do TT_KOMFORT s. r. o., alebo TT-IT, s. r. o., ktorého náplňou sú informačné technológie a realizácia káblových rozvodov. Účtovný stav majetku mesta vrátane organizácií bol na konci roka 1991 1 640 mil. Kčs.

Prirodzenou snahou samosprávy bolo zveľaďovanie majetku nielen prenájmom alebo predajom nehnuteľností, ale aj prostredníctvom investičných aktivít. Ich rozbehnutie bolo spojené aj s územným plánovaním zohľadňujúcim novú situáciu. V Trnave bol v roku 1993 schválený prvý územný plán na Slovensku po zmene spoločensko-ekonomických podmienok. Mimoriadna pozornosť bola venovaná aktuálnosti územnoplánovacích dokumentov a ich súladu s dynamickým rozvojom mesta. V roku 2003 bol zriadený stavebný úrad a v roku 2009 sa uskutočnila druhá aktualizácia územného plánu.

Medzi investičné aktivity, ktoré sa realizovali už v prvých rokoch, patrí napríklad kúpalisko Castiglione, polyfunkčný objekt Na hlinách alebo rekonštrukcia bývalého Trnavského domu lahôdok, neskôr mestský zimný štadión, plaváreň Zátvor, rekonštrukcia mestskej veže, skládka komunálneho odpadu na Zavarskej ceste, autobusová stanica, detské ihrisko Vtáčí dvor, Fit dráha v Kamennom mlyne, bytový dom pre mladé rodiny na Veternej, rekonštrukcia atletického štadióna na Rybníkovej, rekonštrukcie verejného osvetlenia, kina Hviezda, vybudovanie nájom-

*Mestský amfiteáter, máj 2008*

*Parkovisko Na hlinách*

*Základná škola na Spartakovskej ulici*

ného bytového domu na Františkánskej ulici, rekonštrukcia mestského amfiteátra a mnohé ďalšie.

Nástojčivo si vyžadovala nové investície oblasť dopravy, kde mesto zdedilo po období socializmu poddimenzované možnosti parkovania a zlý stav chodníkov a ciest. Situáciu zhoršovala skutočnosť, že v zlom stave a nedostatočne priepustné boli už vtedy aj tie cesty, ktoré sú v kompetencii štátu alebo Slovenskej správy ciest. Mestská samospráva preto začala upriamovať pozornosť na rekonštrukcie a budovanie miestnych komunikácií a parkovísk. V období rokov 2003 – 2006 na tento účel vynaložila 272,8 mil. Sk. Cieľavedome sa tiež snažila iniciovať výstavbu severného a neskôr i južného obchvatu mesta, na ktorý zabezpečila z vlastného rozpočtu aj projektovú dokumentáciu.

Snaha samosprávy, aby sa situácia v oblasti statickej dopravy zlepšila aspoň v rámci reálnych priestorových možností, pokračuje (napríklad reorganizácia statickej dopravy na sídlisku Na hlinách, komunikačné prepojenie ulíc Trstínska – Cukrová a nový most cez Trnávku). Na výstavbu miestnych komunikácií sa vynaložilo od roku 2007 ďalších 11 712 tis. eur, na parkoviská 448 tis. eur.

Po prechode kompetencií na mesto v oblasti základných a materských škôl v roku 2002 sa ukázalo, že nemenej zlú situáciu samospráva zdedila z obdobia socializmu aj v stave školských budov. Potrebné boli a sú nemalé investície do ich rekonštrukcie. Uskutočnili sa už v základných školách na uliciach A. Kubinu, Atómovej, J. Bottu, M. Gorkého, I. Krasku, Vančurovej, K. Mahra, Námestí Slov. uč. tovarišstva, Spartakovskej i v Základnej umeleckej škole M. Sch. Trnavského.

Investovať do obnovy budov sa muselo aj v sociálnej oblasti. Rekonštrukcie sa uskutočnili v zariadení pre seniorov, ubytovniach na Coburgovej a Kollárovej ulici, na Ulici Ludvika van Beethovena, v Mestskej poliklinike, Zdravotnom stredisku na Mozartovej, debarierizované boli Detské integračné centrum na Čajkovského, objekt na Vančurovej, uskutočnili sa stavebné úpravy pre potreby Krízového centra na Okružnej, pokračuje podpora výstavby hospicu Svetlo, atď.

Neľahkú úlohu mala a má samospráva aj v oblasti životného prostredia. Vzhľadom na svoju polohu Trnava takmer nemá vo svojom bezprostrednom okolí prírodné zázemie na rekreáciu obyvateľov a priestorové možnosti na rozširovanie zelene v samotnom meste sú limitované. Navyše, požiadavky občanov na zlepšovanie životného prostredia sa dostávali do konfliktu s požiadavkami na bytovú výstavbu a parkovanie. Samospráva preto dopĺňala a dopĺňa novou výsadbou aj všetky stavby v oblasti statickej aj dynamickej dopravy, stojiská pre kontajnery na odpad z domácností,

rekonštruuje a stavia nové detské ihriská (napr. Guliver v Parku A. Bernoláka, ihrisko na Dolných baštách, Pod Agátkou, za daňovým úradom), rekonštruuje jestvujúce parkové plochy (napr. Park Janka Kráľa, Park A. Bernoláka, Kalvária, Ružový park, priestor za daňovým úradom), a podľa priestorových možnosti sa snaží vytvárať aj nové parkové výsadby a pásy izolačnej zelene ako napríklad na Hlbokej ulici a za sídliskom Hlboká. Do roku 2009 bolo v Trnave vysadených dovedna asi 28 260 stromov.

*Výsadba na Hlbokej ulici, máj 2006*

Dôležitú úlohu v súvislosti so životným prostredím má aj dobré odpadové hospodárstvo. V roku 1998 sa začalo ukladanie komunálneho odpadu na novej modernej skládke na Zavarskej ceste s predpokladanou životnosťou 28 rokov. Vzhľadom na to, že táto skládka patrí mestu, poplatok, ktorý platia Trnavčania za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, patrí dlhodobo k najnižším spomedzi všetkých krajských miest v SR. Prispelo k tomu aj spustenie vlastnej kompostárne, v ktorej sa zužitkováva odpad z údržby zelene v meste a dotrieďovacia linka na separovaný zber odpadu.

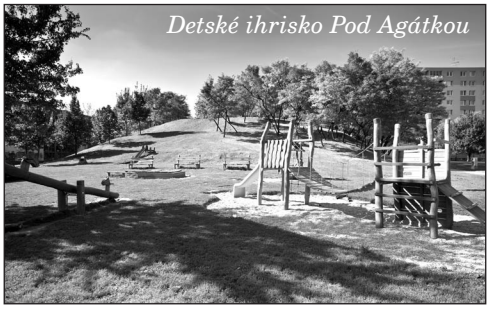
*Detské ihrisko Pod Agátkou*

Aby samospráva mohla dobre plniť všetky svoje úlohy pri zveľaďovaní mesta a službe občanom, musela si zvoliť dobrú stratégiu v ekonomickej oblasti. Už v roku 1991 bola prijatá zásada využívať príjmy z predaja majetku na financovanie investícií. Od roku 2004 sa pripravuje programový rozpočet s viaczdrojovým financovaním (vlastné zdroje, úvery, dotácie, granty). Samospráva pravidelne vytvára v ročnom rozpočte rezervu vo výške mesačnej potreby finančných zdrojov na bežnú činnosť mesta. Udržiava sa optimálna miera zadlženosti, dbá sa na diverzifikáciu rizík pri získavaní úverov, udržiavanie stabilnej schopnosti splácať záväzky a na aktívne vymáhanie pohľadávok mesta. Účtovný stav majetku mesta vrátane organizácií bol na konci roka 2009 150 760 tis. eur.

*Výsadba pri bývalej trati na Prednádraží*

Stimulom na podporu zamestnanosti a ekonomický rozvoj mesta je aj pritiahnutie zahraničných investícií, o ktoré sa samospráva aktívne snažila (automobilka Peugeot Citroën). Ďalším logickým krokom v nadväznosti na vstup automobilového priemyslu do regiónu bolo založenie Automobilového klastra západné Slovensko, ktorý prináša spoluprácu s Rakúskom a výstavba Mestského priemyselného a technologického parku.

Mesto sa sústredilo aj na obnovu historického dedičstva, na vytvorenie dotačného systému pre občiansky, kultúrny a športový život. Podrobnejšie informácie o dvadsiatich rokoch činnosti samosprávy vo všetkých oblastiach života v meste budú zverejnené na www.trnava.sk v pripravovanej publikácii.

*-red-*

# Zo zasadnutia mestského zastupiteľstva

Na 24. zasadnutí Mestského zastupiteľstva mesta Trnavy, ktoré sa uskutočnilo 19. októbra 2010 v konferenčnej sále trnavskej radnice, poslanci prerokovali deväť bodov programu. Jedným z najdôležitejších bola tretia aktualizácia rozpočtu mesta na rok 2010. Príjmy a výdavky rozpočtu mesta sa zmenili približne o 8 mil. eur, čo spôsobilo najmä spresnenie finančných objemov plánovaných v tomto roku. Spresnené a prehodnotené boli aj rôzne grantové zdroje.

Rokovalo sa tiež o novelizácii Všeobecne záväzného nariadenia o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na žiaka základnej umeleckej školy, dieťa materskej školy a školského zariadenia so sídlom na území mesta Trnavy na príslušný kalendárny rok, ktorú si vyžiadal pokles podielových daní a z neho plynúce zmenšenie prostriedkov na originálne kompetencie mesta.

Poslanci sa zaoberali aj Komunitným plánom sociálnych služieb mesta Trnavy, ktorý zhodnocuje aktuálnu situáciu v dotknutej oblasti a vytvára predpoklady pre ďalší rozvoj. Ďalším bodom programu bola správa o priebehu a konečnom zúčtovaní Dní zdravia 2010, ktorá poukázala napríklad na fakt, že takmer tri štvrtiny vzoriek vody (najmä zo studní) odovzdaných návštevníkmi podujatia na analýzu, nespĺňali požiadavky na pitnú vodu.

Medzi dokumentmi prerokovanými mestským zastupiteľstvom bola aj správa o využívaní grantov, z ktorej vyplýva, že za ostatné 4 roky mesto získalo európske granty vo výške 23, 5 milióna eur. *-red-*

## V SKRATKE

### ■ Súčasťou osláv Trnavskej univerzity bola vedecká konferencia

Oslavy 375. výročia založenia trnavskej univerzity pokračovali od 29. septembra do 1. októbra medzinárodnou vedeckou konferenciou Trnavská univerzita vo svetle dejín. Účastníkov konferencie prijal primátor mesta Trnavy Ing. Štefan Bošnák. Počas troch dní zazneli zaujímavé príspevky účastníkov zo Slovenska, Čiech, Maďarska, Chorvátska, Rumunska. Sprievodným podujatím konferencie bola prehliadka budov pôvodnej Universitas Tyrnaviensis a vernisáž výstavy Trnavská univerzita vo svetle dokumentov, ktorá je nainštalovaná v kaplnke západného krídla trnavskej radnice. Výstava dokumentuje činnosť oboch univerzít prostredníctvom panelov a dobových tyrnavík.

### ■ Nový chodník medzi Bottovou a Botanickou

Odbor investičnej výstavby mestského úradu začal výstavbu chodníka medzi ulicami Bottova a Botanická. Nový chodník zo sivej betónovej dlažby naviaže na jestvujúci chodník na Bottovej ulici, pokračovať bude popri hranici plota v areáli ZŠ, ďalej medzi priestorom laboratórií a botanickou záhradou a vyústi na spevnené plochy polyfunkčného bytového domu na Botanickej ulici. Šírka chodníka bude 3 m vrátane parkových obrubníkov, celková dĺžka približne 252 m. Pred výstavbou bolo potrebné vybúrať betónovú plochu pred oplotením školy a časť asfaltového chodníka medzi oplotením botanickej záhrady a laboratóriami. Súčasťou stavby je nové verejné osvetlenie a nové oplotenia školského areálu a areálu softbalového ihriska.

### ■ Rekonštrukcia Hraničnej ulice v Modranke

Odbor investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave začal realizovať prvú fázu rekonštrukcie miestnej komunikácie na Hraničnej ulici v Modranke. Zrekonštruovaná bude časť ulice od Sereďskej po Rajčurskú. Vznikne tu dvojpruhová obojsmerná komunikácia z asfaltobetónu. Popri nej bude vybudovaný chodník zo zámkovej dlažby. Povrch bude

odvodnený do kanalizácie. Zrekonštruované bude aj verejné osvetlenie a elektrické rozvody. Počas rekonštrukcie bude Hraničná ulica uzavretá na 330 m úseku od križovatky so Seredskou ulicou po križovatku s Rajčurskou ulicou. Obchádzková trasa povedie zo Seredskej ulice na Pútnickú a cez Rajčurskú ulicu na Hraničnú a Jabloňovú, a späť v opačnom poradí. Stavebné práce na tejto časti by sa mali skončiť do 19. novembra. Predpokladaný termín realizácie druhej fázy rekonštrukcie od Rajčurskej po Vodnú ulicu je prvý polrok budúceho roka.

### ■ Dôchodcovia v Modranke už majú vynovený klub

Mestská samospráva odovzdala modranským dôchodcom do užívania zrekonštruované prízemie požiarnej zbrojnice v Trnave – Modranke. Stavebné úpravy prízemia pre potreby klubu dôchodcov spočívali v prispôsobení bývalej garáže na spoločenskú miestnosť a jej prepojení posuvnými dverami s pôvodnou spoločenskou miestnosťou. Prebudované boli hygienické priestory, kde pribudlo WC pre imobilných a druhé WC. Uskutočnili sa aj ďalšie stavebné práce spojené s vybúraním nových otvorov, úpravou podláh, stien, podhľadov. Zároveň boli vymenené za nové všetky výplne okenných otvorov a vstupné dvere. Nové sú tiež vnútorné elektrické rozvody so zásuvkami, vypínačmi i svietidlami a teplovodné ústredné vykurovanie s plynovým turbo kotlom, zabudovaným zásobníkom teplej vody a odvodom spalín jestvujúcim prieduchom komína. Náklady na realizáciu boli približne 60 tisíc eur.

### ■ Na radnici bude konferencia o bytovej problematike

Konferencia zameraná na riešenie bytovej problematiky na odkázané skupiny obyvateľstva sa uskutoční 9. novembra o 9. hodine na trnavskej radnici. Cieľom príspevkov, ktoré budú prezentované na tejto konferencii jednotlivými organizáciami, je informovať pozvaných hostí o jednotlivých formách bývania nájomného a sociálneho vzťahu, a aj o ostatných formách bývania. Výstupom konferencie bude vydanie zborníka. Podujatie pripravil sociálny odbor mestského úradu ako súčasť plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trnavy.

### ■ Komunitný plán sociálnych služieb chce napĺňať potreby občanov

Prerokovanie Komunitného plánu sociálnych služieb s verejnosťou sa uskutočnilo 15. októbra na trnavskej radnici. Spracovanie tohto plánu bolo postupným procesom, ktorý zahŕňal spoluprácu sociálneho odboru mestského úradu s odborníkmi v sociálnej oblasti, poskytovateľmi sociálnych služieb, neverejnými poskytovateľmi a laickou verejnosťou. Práve jej účasť je jedným z predpokladov, aby dokument spĺňal očakávania a potreby občanov, ktorých sa táto problematika dotýka. Preto sociálny odbor mestského úradu v máji tohto roku rozdistribuoval vyše 6 000 dotazníkov, ktoré mali pomôcť pri zosúladení priorít a cieľov samosprávy s požiadavkami občanov. Vyhodnotenie dotazníkov bolo do Komunitného plánu sociálnych služieb následne zapracované.

### ■ Týždeň drogovej prevencie v Trnave

Mesto Trnava, Kancelária Zdravé mesto v spolupráci s Trnavským osvetovým strediskom a Kalokagatiou – Centrom voľného času pripravujú od 22. do 26. novembra v Kalokagatii na Streleckej ulici výchovno-preventívne podujatia pre žiakov a študentov trnavských škôl, zamerané na problematiku drogovej prevencie formou diskusných klubov, tvorivých dielní a besied. Pre pedagogických pracovníkov je 23. novembra o 13. hodine na radnici pripravený seminár na tému Drogy – spoločenský problém.

### ■ Predvianočné tvorivé dielne pre deti

Už po tretí raz sa počas adventu vo vykurovanom stane na nádvorí trnavskej radnice uskutočnia Predvianočné tvorivé dielne pre deti. Tento rok potrvajú od 2. do 19. decembra a budú otvorené pre verejnosť

vo štvrtok, piatok, sobotu a nedeľu od 14. do 18. hodiny okrem nedele 5. decembra, kedy zavíta do Trnavy Mikuláš. Podujatie pripravila mestská samospráva v spolupráci s Mestskou radou mládeže v Trnave.

Pre deti predškolského veku, predovšetkým z materských škôl v Trnave, bude stan sprístupnený v dopoludňajších hodinách počas troch pracovných dní v týždni. Program pre najmenších budú zabezpečovať študentky z Katedry predškolskej a elementárnej výchovy Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity.

Tvorivé dielne budú zamerané na rozvoj tvorivosti. Deti si s pomocou animátorov z trnavských detských a mládežníckych organizácií môžu vyrobiť vianočné pohľadnice na niekoľko spôsobov, vianočné ozdoby z tradičných i netradičných materiálov na stromček alebo do okna, upiecť medovníky, prípadne si vyrobiť drobný darček, ktorým potešia nielen seba, ale aj niekoho blízkeho, ako napr. gélové sviečky, svietniky. Môžu si vyskúšať tradičné techniky, ale aj dekorovanie skla technikou window colour, či iné menej známe techniky.

### ■ Otmar Oliva bude tvoriť pre Katedrálu sv. Jána Krstiteľa

Vernisáž výstavy akademického sochára Otmara Olivu z Velehradu s názvom Olivova premena katedrály sa uskutočnila 9. októbra v Katedrále sv. Jána Krstiteľa. Pri tejto príležitosti bol slávnostne prezentovaný projekt obnovy katedrály. Cieľom je ďalšie zhodnotenie tejto vzácnej kultúrnej pamiatky pre budúcnosť a vytvorenie krásneho priestoru na duchovné utíšenie.

Otmar Oliva (1952), absolvent Akadémie výtvarných umení v Prahe, je autorom rozsiahleho diela zahŕňajúceho voľnú plastiku, liturgické a obradné artefakty, insígnie, reliéfnu výzdobu zvonov, sochárske riešenia hrobov, pamätné dosky, busty, medaile i veľké komplexné sochárske diela určené do chrámových interiérov. Do európskeho povedomia vstúpil najmä prostredníctvom sochárskej výzdoby kaplnky Redemptoris Mater pápeža Jána Pavla II. vo Vatikáne.

*-red-*

# Sprístupnenie školských športových areálov

**Na žiadosť poslancov zaznela na 24. zasadnutí Mestského zastupiteľstva mesta Trnavy aj správa o využívaní športových a školských areálov. Cieľom bolo získať prehľad o prípadných rezervách v ich využívaní a sprístupniť ich čo najviac verejnosti.**

Zlepšenie využívania existujúcich športových areálov, predovšetkým tých, ktoré sú súčasťou základných škôl, navrhla na svojom októbrovom zasadnutí Komisia mládeže a športu mestského zastupiteľstva. Aktualizovaný a rozšírený časový harmonogram ich sprístupnenia je už zverejnený na webstránke mesta. Na športové aktivity občanov môže slúžiť aj Kamenný mlyn, športový areál v Modranka, areál strelnice Štrky, ako aj dnes nevyužívaná časť areálu Slávia.

Koncepcia rozvoja škôl a školských zariadení, investícií a športovísk v školách a školských zariadeniach, ktorú spracovala samospráva, nadviazala na predchádzajúce kroky, zamerané na rekonštrukciu budov, strešných konštrukcií, sociálnych zariadení, havárií na zariadeniach a úspory tepelnej energie. Napriek preferencii investícii do opráv boli postupne dobudovávané aj športoviská – multifunkčné ihriská na ZŠ Kornela Mahra, Mozartovej, A. Kubinu, tenisové ihriská na ZŠ Atómová.

Táto koncepcia bude v roku 2011 aktualizovaná a v závislosti od rozpočtu mesta a možností alternatívneho financovania z rôznych zdrojov, predovšetkým z rozpočtu Európskej únie, budú postupne zaraďované do plánu rekonštrukcií ďalšie školské športové areály. *-red-*

# Žiaci školy na A. Kubinu dostali nové ihrisko

**Slávnostne odovzdané do užívania bolo v polovici októbra viacúčelové ihrisko na Základnej škole A. Kubinu v Trnave. Mestu Trnave a žiakom darovala toto zariadenie Nadácia Slovenskej sporiteľne s cieľom podporiť rozvoj športových aktivít v škole i v meste.**

Ihrisko s rozmermi približne 600 m2 bude slúžiť nielen žiakom školy, ale aj učiteľom a ďalším obyvateľom mesta na kolektívne športy ako basketbal, malý futbal, volejbal alebo hádzaná. Jeho povrch tvorí umelý trávnik lemovaný parkovým obrubníkom, hracie plochy sú farebne rozlíšené. Súčasťou ihriska je aj nové oplotenie a nechýba ani nový prístupový chodník s bezbariérovou úpravou pre telesne postihnutých. Približná cena diela je 48 600 eur.

*Nástup žiackych družstiev na historický prvý futbalový súboj na novom ihrisku (skončil sa 3:3)*

Nadácia Slovenskej sporiteľne v rámci svojho projektu na podporu mládežníckeho športu vybudovala na Slovensku dovedna osem podobných exteriérových multifunkčných ihrísk, ktoré do konca novembra postupne odovzdá do užívania.

*-red-*

# Naši mladí vedátori mali úspech v Topoľčanoch

**Žiaci z Trnavy sa úspešne zúčastnili na druhom ročníku súťaže TOPVEDAM – Topoľčianski vedátori – amatéri, ktorá sa uskutočnila 8. októbra v Základnej škole na Gogoľovej ulici v Topoľčanoch.**

Medzi vedeckými nádejami zo Slovenska a Čiech sa blysol mladý Trnavčan Andrej Bocán, ktorý získal nielen cenné víťazstvo vo svojej kategórii biológia a geografia, ale aj hlavnú cenu poroty za prácu s najvýznamnejším vedeckým prínosom. Zahanbiť sa však nedala ani Michaela Bittnerová, ktorá obsadila tretiu priečku. Úspešne tak reprezentovali naše mesto a Základnú školu na Vančurovej ulici, ktorú obaja navštevujú. „Pri prezentácii môjho projektu o zisťovaní znečistenia rieky Trnávky som mohol využiť skúsenosti z prezentácií ročníkových prác, ktoré každoročne realizujeme v našej škole v rámci projektu tried pre intelektovo - nadané deti," prezradil šikovný deviatak Andrej Bocán. „Nikdy by mi nenapadlo, že pôjdem práve na vedecké podujatie. Táto súťaž mi ukázala, že človek môže svojou usilovnosťou upútať odborníkov v oblasti rôznych vied," skonštatovala o dva roky mladšia Michaela, ktorá sa vo svojej práci venovala skúmaniu zmyslových orgánov.

Ako sme sa od úspešných žiakov dozvedeli, mladí vedátori sa na súťaži napríklad venovali numerickým výpočtom v oblasti financií, vytvárali rodokmeň siahajúci až do 19. storočia a svoju pozornosť upriamili aj na „éčka" v potravinách. „Cieľom prehliadky vedeckých projektov TOPVEDAM bolo podporovanie a propagácia vedy a techniky, zapájanie mladých ľudí do procesu rozvoja vedy a techniky, rozvíjanie logického myslenia a zručností mládeže," povedal Andrej. Ako ďalej spresnil, súťaž bola rozdelená na dve hlavné kategórie pre prvý a druhý stupeň základných škôl. Skupina pre „druhostupniarov" bola tematicky rozdelená do štyroch ďalších kategórií: chémia a fyzika, biológia a geografia, matematika a informatika, história a spoločenské vedy.

*Renáta KOPÁČOVÁ*

# Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

**november 2010**

**1. 11. 1785** – V Košickej Belej sa narodil ostrihomský arcibiskup, prímas Uhorska a kardinál JÁN SCITOVSKÝ, mecén Slovenského učeného tovarišstva, ktorý zriadil vyššie gymnázium v Trnave a venoval na jeho rozvoj 200 tisíc forintov (225. výročie).

**1. 11. 1980** – K tomuto dňu mal Trnavský okres 227 775 obyvateľov s priemernou hustotou 164 obyvateľov na štvorcový kilometer (30. výročie).

**4. 11. 1920** – V Trnave sa uskutočnilo valné zhromaždenie Spolku sv. Vojtecha, ktoré zvolilo za svojho predsedu ANDREJA HLINKU a správcom sa stal JÁN PÖSTÉNYI (90. výročie).

**5. 11. 1940** – V Jablonci sa narodila spisovateľka a publicistka MARGITA KÁNIKOVÁ, ktorá od detstva žije v Trnave; bývalá redaktorka Trnavských listov a zakladateľka Literárneho klubu Bernolák (70. narodeniny).

**5. 11. 1995** – V Bratislave umrela trnavská rodáčka MÁRIA PRECHOVSKÁ, herečka a členka činohry SND v Bratislave (15. výročie).

**6. 11. 1935** – V Trnave sa narodil lekár, vysokoškolský pedagóg a odborný publicista JOZEF PECHÁŇ, absolvent trnavského gymnázia a v rokoch 1992 – 94 prezident Slovenskej lekárskej komory (75. výročie).

**7. 11. 1925** – V Malých Levároch sa narodil keramik MILOŠ BALGAVÝ st., ktorý pôsobil v Trnave, kde je aj pochovaný; nositeľ Ceny mesta Trnavy za tvorivú činnosť v oblasti výtvarného umenia (85. výročie).

**7. 11. 2000** – V Stupave umrel básnik, prekladateľ a člen Trnavskej básnickej skupiny JÁN ONDRUŠ, ktorý krátko pracoval v Trnave ako knihovník a v rokoch 1999 – 2000 bol opakovane navrhnutý na Nobelovu cenu za literatúru (10. výročie).

**10. 11. 1660** – Vo Varaždíne v Chorvátsku sa narodil ANDREJ HORVÁTH, profesor a v rokoch 1717 – 18 aj rektor univerzity v Trnave, kde aj umrel (350. výročie).

**12. 11. 1940** – V Trnave sa narodil básnik a novinár JOZEF ZAVARSKÝ (70. narodeniny).

**12. 11. 1960** – V Prahe umrel akademický maliar a grafik ERNEST ŠPITZ, rodák z Trnavy (50. výročie).

**13. 11. 1635** – V Trnave sa uskutočnilo slávnostné otvorenie Trnavskej univerzity (375. výročie).

**13. 11. 1950** – V Trnave sa narodil futbalista, tréner a odborný publicista DUŠAN RADOLSKÝ, držiteľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava (60. narodeniny).

**14. 11. 1930** – V Trnave sa narodil architekt a pamiatkar JÁN LICHNER, riaditeľ Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody (80. narodeniny).

**23. 11. 1870** – V Smolenickej Novej Vsi sa narodil ŠTEFAN BANIČ, ktorý počas svojho pobytu v USA skonštruoval prvý prakticky použiteľný skladací letecký padák, čestný člen letectva USA (140. výročie).

**25. 11. 1935** – V Bratislave sa narodil vysokoškolský pedagóg, publicista, karikaturista a horolezec IVAN BAJO, ktorý žije v Trnave a je nositeľom titulu Čestný občan mesta Trnavy (75. narodeniny).

**27. 11. 1630** – Mesto Trnava uzavrelo zmluvu s palatínom MIKULÁŠOM ESTERHÁZIM a rektorom jezuitského kolégia JURAJOM DOBRONOKIM o výstavbe budovy kolégia a Kostola sv. Jána Krstiteľa v Trnave (380. výročie).

**28. 11. 1925** – V Smržovke sa narodil ekonóm, pedagóg a autor učebníc VILIAM ZACHAR, ktorý pôsobil ako učiteľ na Strednej ekonomickej škole a neskôr na PdFUK v Trnave, kde aj umrel (85. výročie).

**28. 11. 1975** – V Bratislave umrel hudobný pedagóg, zbormajster, autor učebníc a publicista JÁN STRELEC, absolvent trnavského gymnázia a profesor Katedry hudobnej výchovy PdFUK v Trnave (35. výročie).

**29. 11. 1770** – V Trnave sa začali prednášky na novozaloženej Lekárskej fakulte Trnavskej univerzity (240. výročie).

**29. 11. 1930** – V Trnave otvorili prvú verejnú čitáreň v (80. výročie).

*P.R.*

# Spomienka na ichtyológa Juraja Holčíka

**Jedným z mnohých známych a uznávaných trnavských rodákov je zaiste aj významný slovenský ichtyológ Juraj Holčík. Narodil sa 18. októbra 1934 v Trnave a opustil nás v lete tohto roka v Bratislave.**

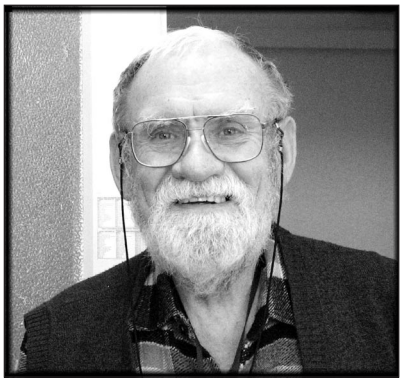

Juraj Holčík sa narodil v rodine známeho evanjelického farára. Po dokončení základného a stredoškolského vzdelania v Banskej Bystrici a Bratislave študoval biológiu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského, no po 6-tich semestroch prestúpil na Biologickú fakultu Univerzity Karlovej v Prahe, kde sa pod vedením prof. O. Olivu špecializoval na ichtyológiu, teda vedu o rybách. Po absolvovaní vysokoškolského štúdia krátko pracoval v Krajskom múzeu v Trnave a po dvoch rokoch opäť zmenil zamestnanie na dva roky v Laboratóriu rybárstva v Bratislave. V štúdiu pokračoval ako interný ašpirant Zoologického ústavu UK v Prahe, kde v roku 1966 po obhájení dizertácie získal hodnosť kandidáta biologických vied. Po návrate do Bratislavy pracoval Juraj Holčík dva roky v Slovenskom národnom múzeu ako vedecký pracovník a kurátor zbierok nižších bezstavovcov. Svoje vedecké aktivity však naplno rozvinul najmä v Ústave rybárstva a hydrobiológie a v Ústave zoológie SAV v Bratislave, kde pracoval nepretržite od roku 1968 až do roku 2004.

„Som síce profesionálny prírodovedec a mám v povinnostiach sa zaujímať o ochranu prírody, ale ja to mám aj zdedené a rodičmi povzbudené. Pamätám si to ako dnes – mal som šarlach. Môj nebohý otec mi priniesol knihu Život zvierat, a to vo mne zanechalo hlboký dojem, že som sa potom aj ako školopovinné dieťa a gymnazista prikláňal k čítaniu rôznych kníh týkajúcich sa prírody a nie klasické rozprávky. Môj otec bol evanjelickým kňazom, takže to bolo čiastočne motivované aj tým. Ten sa tiež zaujímal o tieto veci," spomínal kedysi v rozhlasovom vysielaní Juraj Holčík.

Škála jeho vedeckých aktivít bola široká a zahŕňala množstvo publikačných a iných vedeckých aktivít, obsahovala viac ako 400 položiek. Z viac ako dvoch desiatok vedeckých a odborných monografií vyšli niektoré vo viacerých jazykových mutáciách a vydaniach. Napríklad, publikácia Freshwater Fishes vyšla v angličtine v štyroch vydaniach a v ďalších piatich jazykoch v siedmich vydaniach. Trnavský rodák Juraj Holčík bol spolutvorcom dodnes vydávanej knižnej série The Freshwater Fishes of Europe, pre ktorú zostavil štruktúru jednotlivých kapitol a bol autorom, respektíve spoluautorom viacerých kapitol prvého dielu tejto monografie.

Má podstatnú zásluhu na tom, že slovensko-maďarský úsek Dunaja patrí po stránke mapovania populácie rýb k najlepšie preskúmaným úsekom nielen Dunaja, ale veľkých riek vôbec. Vedecky zdôvodnené poznanie nenahraditeľnosti vnútrozemskej delty Dunaja v úseku pod Bratislavou (pre prirodzený rozvoj rybích populácií a pre riečny ekosystém) ho viedlo k nekompromisnej obhajobe zachovania tejto poslednej dunajskej vnútrozemskej delty. „Viete, tá situácie je neradostná, pretože za posledných 70 rokov sa nám podarilo na Slovensku vyhubiť 6 druhov rýb. Keď som sa v roku 1984 musel zao-

berať záležitosťami ohľadom znečistenia tokov, tak som zistil, že v tom čase sa oficiálne priznávalo, že vyše 6 tisíc vodných tokov na Slovensku sa vytrávilo. V tejto tendencii sa pokračuje aj dnes, pretože stále sa stretávame s tým, že tá stará téza o pretváraní prírody sa takýmto spôsobom dodržiava. Teraz sa prehradzujú toky a plánuje sa to prakticky u všetkých. Ak sa tak stane, prídeme v najbližších rokoch minimálne o 3-4 druhy rýb," hovoril Juraj Holčík v roku 1995 v rozhlasovej relácii o stave populácie rýb na Slovensku.

Významná osobnosť slovenskej vedy, trnavský rodák Juraj Holčík opustil tento svet 16. mája tohto roka. Posledná rozlúčka s odbornou verejnosťou i blízkymi bola o tri dni nato v Malom evanjelickom kostole na Panenskej ulici v Bratislave.

*Martin JURČO, Foto: -sav-*

# Potulky po trnavských technických pamiatkach

*1. časť*

1

Výroba a technológia s ňou spojená sprevádza ľudstvo od jeho počiatkov, a dejiny techniky tvoria zásadnú súčasť ľudskej histórie. Hmotné doklady, ktoré nám dokumentujú a predstavujú históriu vývoja techniky a výroby, tvoria neoddeliteľnú a nenahraditeľnú súčasť nášho kultúrneho dedičstva. Mnoho ich je, chvalabohu, vyhlásených za kultúrne pamiatky, na ktoré sa vzťahujú patričné zákonné opatrenia. Počet chránených stavieb však zďaleka neodráža skutočnosť, veľká časť hodnotných, krásnych a jedinečných objektov chátra, alebo už nadobro zmizla z povrchu zeme.

Nová epocha pre ľudstvo, v súvislosti s vývojom výroby a technológií, sa začala práve v období tzv. priemyselnej revolúcie, ktorá ľudstvo voviedla do industriálneho veku. Toto obdobie poznačilo snáď každú súčasť života spoločnosti a utvorilo dobu, v ktorej dnes žijeme. Jednou z jeho typických čŕt je vznik veľkého množstva výrobných objektov a ich areálov, ale aj rozličných stavieb nevýrobného charakteru, ktoré však priamo s výrobou v tomto období súviseli, ako napríklad cesty, mosty, obytné kolónie, administratívne budovy, ale aj obchody, školy a zariadenia na oddych. Súhrnne tento typ stavieb označujeme ako industriálna architektúra, alebo industriálne architektonické dedičstvo.

Napriek tomu, že ide o stavby technického, funkčného, užitočného charakteru, predsa majú nielen hodnotu historickú, ale sú veľmi často nositeľmi jedinečných hodnôt estetických a architektonických. Odrážajú zmysel ich tvorcov pre krásu a detail, spôsob myslenia, že aj funkčná vec môže byť krásna a estetická. Často taktiež dokumentujú výnimočné historické medzníky nielen vo vývoji priemyslu, ale aj vo vývoji stavebníctva, keďže rozmach priemyslu priamo podporoval rozvoj nových technológií vo výstavbe.

No napriek tomu si často nevšímame hodnotu a výnimočnosť týchto stavieb a ich celých areálov. Možno máme stále asociáciu začmudených komínov, nepríjemného priemyselného prostredia, ťažkej práce, temného veku strojov. Až v poslednom období, z akéhosi nadhľa-

du, s časovým odstupom, keď sa spoločnosť pomaly z veku strojov prehupla do informačnej doby, si začíname uvedomovať význam a vnímať hodnoty týchto objektov. Teraz, keď mnoho z nich zaniká, si uvedomujeme, že niečo strácame.

2

Ani Trnava, hoci sa nachádza v poľnohospodárskej krajine, neostala pomimo v časoch zlatého obdobia priemyselného rozkvetu. Od konca 19. storočia tu vzniklo viacero väčších aj menších priemyselných podnikov, ktoré sa však neviazali len na spracovanie poľnohospodárskych plodín, postupne tu vznikli aj veľké strojárenské a energetické podniky a veľký význam mali miestne tehelne.

Cieľom tohto článku je predstaviť čitateľom historický priemysel na území Trnavy a poukázať na nepovšimnuté hodnoty, ktoré predstavujú technické a priemyselné stavby na území mesta.

Predovšetkým je potrebné zmieniť sa o piatich objektoch, ktoré sú vyhlásené za technické národné kultúrne pamiatky. V prvom rade je to jeden z najväčších historických podnikov v Trnave – cukrovar (1). Založila ho skupina moravských a rakúskych podnikateľov a jeho najstaršie budovy začali stavať v roku 1868. Do prevádzky bol spustený v roku 1869 a postupne sa stal jedným z najväčších cukrovarov na území Slovenska. V roku 1876 ho kúpili bratia Stummerovci, po mohutnom požiari v roku 1899 bol rozšírený a zmodernizovaný a od roku 1905 fungoval pod názvom Cukrovar Karola Stummera účastinná spoločnosť. Za kultúrnu pamiatku je vyhlásená časť skladajúca sa zo štyroch objektov, hlavnej výrobnej haly, administratívnej budovy a dvoch skladov. K cukrovaru však pôvodne patrili aj ďalšie výrobné a obytné budovy na Šrobárovej ulici, ale aj krásne vily s úradníckymi bytmi na Hospodárskej ulici pri supermarkete. Budovy cukrovaru sú neodmysliteľnou súčasťou mesta a už takmer poldruha storočia tvoria jednu z jeho historických dominánt, ktorá snáď raz bude po kvalitnej obnove aj jeho veľkou ozdobou.

Ďalšou významnou technickou pamiatkou Trnavy je Zvonolejáreň bratov Fischerovcov na Dohnányho ulici. Je to relatívne nenápadná stavba so svojskou zmenšeninou továrenského komína na streche. Počiatky podniku môžeme hľadať v roku 1858, keď Viliam Fischer prevzal zvonolejáreň v Trnave a rozšíril ju o výrobňu strojov. Podnik medzi rokmi 1892 – 1898 spravoval jeho syn Teodor Fischer a po roku 1898 firma funguje pod názvom Bratia Fischer, továrňa na stroje, lejáreň zvonov, kovov a železa, Trnava. Budova dostala súčasnú podobu pravdepodobne v roku 1898, no upravovaná a rozširovaná bola aj v roku 1924, o čom svedčí stavebné povolenie zachované v mestskom archíve. Táto neveľká stavba je rodiskom mnohých slovenských zvonov a právom si zaslúži úctu nielen obyvateľov Trnavy.

Klenotom architektúry 20. storočia v Trnave a všeobecne slovenskej architektúry je Automatický mlyn Nákupného ústredia potravných družstiev na Suchovskej ceste (2), ktorý bol v rokoch 1936 – 1938 postavený podľa návrhu jedného z najvýznamnejších slovenských architektov Emila Belluša. Mlyn patrí k vrcholom funkcionalistickej architektonickej tvorby na Slovensku. Stavba harmonicky spája funkcionalitu s formou a v čistej podobe prezentuje princípy funkcionalistickej tvorby. Mlyn bol aj je často publikovaný v dielach o vybraných stavbách modernej architektúry na Slovensku. *Ján ČÁNI, foto B. Vittek a archív autora*

*(pokračovanie v budúcom vydaní)*

# Sladký raj pre deti i dospelých

## Dielňa na výrobu cukroviniek Jozef Marko, Trnava

Výstava Trnavské drobnosti v Západoslovenskom múzeu v Trnave presvedčila niektorých Trnavčanov o tom, že múzeum má záujem aj o zbieranie informácií súvisiacich s nedávnymi dejinami nášho mesta. V súčasnosti je aj doba 60. – 80. rokov 20. storočia, teda roky, ktoré si väčšina dospelej populácie ešte pamätá, zaujímavá z hľadiska predmetov a dokumentov, ktoré boli pre ňu typické.

Na základe dvoch článkov k spomínanej výstave uverejnených v mesačníku Novinky z radnice sa ohlásila v Západoslovenskom múzeu v Trnave dcéra výrobcu cukroviniek v Trnave Jozefa Marka s ponukou na darovanie predmetov a materiálov k dejinám výrobne svojho otca. Do múzea sa tak dostala skupina predmetov a dokumentov, ktorá tvorí ucelenú kolekciu o jednej malej výrobni a obchode, ktoré v Trnave pôsobili v 1. polovici 20. storočia. Obchod s cukrovinkami na Evanjelickom dome robil určite radosť všetkým deťom a isto ho hojne navštevovali aj ich rodičia, najmä pri rôznych slávnostných príležitostiach.

Jozef Marko sa narodil 24. júla 1889. V rokoch 1909 – 1912 pracoval u Adolfa Fischera v továrni na výrobu čokolády a cukroviniek v Trnave (najskôr Fischer, potom Figaro). Aby získal prax v odbore a viac skúseností, firma ho vyslala v roku 1913 do mesta Wiener Neustadt do podobnej továrne, kde pracoval niekoľko mesiacov ako laborant (13. 5. – 11. 10. 1913 – Zuckerwarenfabrik Leopold Stich Wiener Neustadt). Potom prešiel do firmy Badenia vo Freiburgu (14. 10. 1913 do 11. 7. 1914) ako špeciálny laborant. Po návrate do Trnavy pracoval vo firme Fischer ešte do 20. novembra 1918.

Po vzniku Československa sa snažil osamostatniť a vytvoriť si v Trnave vlastnú malú firmu na výrobu cukroviniek a čokolády, čo sa mu podarilo až v marci 1920, najskôr v dome rodičov na Tulipánovej ulici. V roku 1921 sa firma presťahovala do väčších priestorov na Hlbokej ceste a Jozef Marko pribral za spoločníka Štefana Jánošku (spoločníkom bol iba jeden rok). Vo výrobni pracovalo 12 – 14 zamestnancov.

V roku 1927 si dal Jozef Marko postaviť v Trnave dom spolu s dielňou, kde umiestnil výrobňu, v ktorej zamestnával 14 –20 zamestnancov (začiatkom 40. rokov mal údajne až 35 zamestnancov). Firma vlastnila niekoľko strojov, ktoré pomáhali pri výrobe cukro-

viniek, no veľa práce sa robilo ručne. Formy na cukríky, čokolády a figúrky si objednával z ponukových katalógov, ale mnohé sadrové formy si aj sám vyrábal. Jozef Marko ako vyučený laborant s praxou vo viacerých fabrikách vedel nielen zmes na cukríky a čokolády zarábať, ale vedel recepty aj inovovať. Pomocou esencií vytvoril širokú škálu príchutí a pomocou foriem a prírodných farbív zasa dosiahol vizuálnu rôznorodosť cukroviniek. Vytvoril si vlastnú značku VERA, ktorú si aj zaregistroval. Jeho firma vyrábala plnené cukríky tzv. hodvábne, dražé, kandis (cukrkandel), ovocné želé, toffe – karamelky, orientálny tovar, kokos v rôznych podobách (napríklad polotovar, tzv. kokosové salámy), marcipán (marcipánové gule), jemné čokoládové dezertné bonbóny, mikulášsky a vianočný tovar – kolekcie, salónky, duté čokoládové figúrky, ktoré boli balené a ručne maľované, a tiež veľkonočný tovar: vajíčka, baránky, zajace, figúrky z bieleho a farebného cukru. Svoj tovar aj špeciálne balil, objednával si staniol, celofán, galanterijný tovar v podobe rôznych druhov stužiek, rolničky a umelé kvety, krabičky a obalový materiál rôzneho druhu (košíčky, kartónové vajíčka), papier na balenie s rôznymi druhmi dekóru, tlačené obrázky určené na lepenie na tovar, a pod. Vyrábal aj sezónne produkty určené na jarmoky. Známe boli aj jeho vlastné pastilky proti kašľu. Niektoré špeciálne obaly si dával tlačiť s vlastným grafickým návrhom a nápismi Jozef Marko, Marko Trnava, neskôr VERA – Jozef Marko Trnava. K výrobni patril aj obchod v Trnave na Evanjelickom dome, ktorý vlastnila a prevádzkovala jeho sestra Rozália Marková, ktorá produkciu dielne predávala.

K zrušeniu výroby a obchodu prišlo v roku 1950, kedy boli zoštátnené. V priestoroch výrobne boli najskôr sklady podniku Figaro, neskôr tam bol chlapčenský internát učňovskej školy, no majiteľom bol naďalej Jozef Marko. Podnik na základe dokumentov prevzal štát až v roku 1966.

Jozef Marko bol poctivý remeselník, ktorý sa vypracoval na majiteľa malého podniku so špeciálnou výrobou a viacerými vlastnými originálnymi výrobkami. Napriek tvrdej konkurencii väčších fabrík jeho firma obstála. Prispel k tomu najmä kvalitou výrobkov, novinkami v ponuke, ľahším prispôsobením sa dopytu a rokmi vybudovanej klientele. Za svoju prácu získal niekoľko ocenení, napríklad zlatú medailu na Hospodárskej výstave v Trnave v roku 1924, zlatú medailu na Ovocinársko-záhradníckej výstave v Trnave v roku 1932, medailu Za úspešnú prácu na Remeselníckej výstave v rámci Dunajského veľtrhu v Bratislave v roku 1933, striebornú medailu na Hospodárskej a priemyselnej výstave v Nitre v roku 1933 konanej v rámci Pribinových osláv. Angažoval sa i na širšom kultúrnom poli ako zakladajúci člen Slovenskej národnej knižnice v Martine a člen Muzeálnej slovenskej spoločnosti.

*PaedDr. Simona Jurčová*

# Prednáška Pavla Dvořáka o význame Českej cesty

Trnava mala v minulosti tradíciu miesta diplomatických stretnutí. Zmluvu o priateľstve tu 15. mája 1360 uzavreli český kráľ a nemecký cisár Karol IV. s uhorským kráľom Ľudovítom I. Veľkým z Anjou. Tohto významného rokovania sa zúčastnili aj moravský markgróf Ján a rakúske knieža Albert. Uzavretím priateľských dohôd sa zvýšil význam hlavnej obchodnej trasy Českej cesty, ktorá prechádzala cez Trnavu. Po opätovnom stretnutí panovníkov vo Vyšehrade sa Trnava stala jednou z najdôležitejších zastávok tejto obchodnej cesty, a tiež jedným z najbohatších miest v Uhorsku.

Pri príležitosti 650. výročia spomínaného stretnutia pripravilo Západoslovenské múzeum v Trnave pre verejnosť prednášku historika PhDr. Pavla Dvořáka o Českej ceste, ktorá zabezpečovala pre trnavských obchodníkov a mešťanov prosperitu a rozvoj. Prednáška sa uskutoční v priestoroch Západoslovenského múzea v Trnave – kláštora klarisiek vo štvrtok 18. novembra 2010 o 17. hodine.

*Mgr. Lucia DUCHOŇOVÁ*

# Prvá adventná nedeľa v klariskom kláštore

**Západoslovenské múzeum v Trnave počas prvej adventnej nedele 28. novembra 2010 otvorí brány klariského kláštora pre širokú verejnosť.**

V čase od 13. do 17. hodiny si tu návštevníci budú môcť zakúpiť tradičné i menej tradičné remeselné výrobky – medovníky, vianočné ozdoby zo slamy, keramiky, paličkovanej čipky či drôtu. Výstavou Betlehemy zo zbierok múzea sa prenesieme bližšie k Vianociam. Atmosféru dotvoria spievané koledy.

Pri tejto príležitosti bude o 14. hodine vo foyeri múzea slávnostne otvorená výstava insitného maliara Michala Škrovinu. Výstava pod názvom Obyčajné príbehy predstaví tvorbu uznávaného a oceňovaného tvorcu, ktorý sa maľovaniu venuje roky ako svojej záľube.

Michal Škrovina sa narodil v Turčianskom Sv. Martine. Vyštudoval architektúru na SVŠT v Bratislave a pracoval ako projektant, architekt a na Investorskom útvare mesta Bratislavy. Od roku 1969 do roku 1974 žil so svojou manželkou v Trnave. Popri práci sa venoval svojmu koníčku – maľovaniu. Náklonnosť k tradíciám a možnosť tvorivého maliarskeho vyjadrenia ho priviedli k spolupráci s ÚĽUV-om v Bratislave, kde doteraz vedie praktickú výučbu maľby na sklo. Svoju tvorbu vystavoval na viacerých autorských i kolektívnych výstavách. Obrázky a figúrky často dopĺňa textom – vlastnými spomienkami a príbehmi, najmä z detstva. Výstava v Západoslovenskom múzeu pripravená pri príležitosti autorovho životného jubilea potrvá do 17. januára 2011.

*Simona JURČOVÁ*

# Turné Miroslava Žbirku viedlo aj cez Trnavu

Nestáva sa tak často, aby naše mesto navštívili skutočné legendy populárnej hudby. Ak aj majú svoje turné, zväčša nie je Trnava „v pláne", alebo sa z rôznych dôvodov koncert práve v našom meste neuskutoční. Zaiste aj preto mnohých Trnavčanov zaujalo, že súčasťou koncertného turné bratislavského rodáka Miroslava Žbirku a 40-členného symfonického orchestra Cappella Istropolitana je aj koncert v mestskej športovej hale.

Spevák sa v októbri predstavil v našom meste po niekoľkých rokoch a jeho koncert si vypočula vypredaná športová hala. V repertoári koncertu boli jeho známe hity ešte z obdobia, keď začínal s Jankom Lehotským a Marikou Gombitovou na Bratislavskej lýre, ale dôraz kládol najmä na svoje najsilnejšie, keď v osemdesiatych rokoch účinkoval so skupinou Limit. Na koncerte spomenul Miroslav Žbirka niekoľkokrát aj frontmana tejto skupiny, trnavského rodáka Laca Lučeniča.

Koncert bol zložený z dvoch blokov. V prvej časti účinkoval spevák sám so svojou sprievodnou skupinou mladých českých rockových hudobníkov pod vedením Jana Ponocného, v ktorej sa predstavil s rockovo zameranými skladbami. Druhá časť, ktorá tvorila asi dve tretiny minutáže celého koncertu, tvorili Žbirkove známe piesne zväčša (no nielen) melodického zamerania. Spojenie skupiny a symfonického orchestra s dominantným dôrazom na sláčikovú sekciu predstavilo spevákov repertoár a samotné skladby v novej podobe. Takéto prevedenie nepôsobilo zvukovo plocho a stereotypne ako pri klasickej rockovej skupine, ale vďaka pražskému aranžérovi skladieb Martinovi Hyblerovi prinášalo nové pohľady na tvorbu tohto typu – a to rôznymi priaranžovanými časťami a vsuvkami, a tak celý repertoár pôsobil nestereotypne a príťažlivo. Zaiste mal na tom zásluhu aj dirigent orchestra Cappella Istropolitana Adrián Kokoš, ktorého poslucháči poznajú aj ako dirigenta Detského a mládežníckeho zboru Slovenského rozhlasu v Bratislave. Z rozhlasového prostredia pochádzalo aj viacero hráčov orchestra. Jedna z mimoriadne pôsobivých piesní bola aj Žbirkova skladba z roku 1988 Jesenná láska na text básne trnavského rodáka, básnika Miroslava Válka.

Aj keď takáto koncertná šnúra bola pre speváka v takomto rozsahu novou skúsenosťou, predsa len s veľkým bigbandom už účinkoval. Na Bratislavskej lýre totiž uvádzal svoje piesne v prevedení festivalového orchestra, čo bolo zoskupenie podobného typu. „Nemali sme to vyskúšané, pretože pri normálnych koncertoch môžem predvídať, čo sa stane a preto môžem byť aj pripravený. Nevedel som, ako to ľudia a trnavské publikum prijme. Hudobníci sú veľkí profesionáli, sú zvyknutí prísť a všetko odohrať z nôt tak, ako sme dohodnutí. Cenná vec je, že to nefunguje tak ako s klasickou kapelou, že by sme dakde zavretí pol roka skúšali. Išlo v podstate o to, zosúladiť zvuk rockovej kapely s takýmto orchestrom," povedal po koncerte Miroslav Žbirka, pre ktorého bolo vystúpenie v Trnave prvým s týmto orchestrom, a tak účinkovanie v našom meste bolo preňho aj zaťažkávacou skúškou.

A čo preňho znamenajú návštevy Trnavy? „Ja som v Trnave hral viackrát. Neviem, odkedy stojí táto hala, ale viem, že práve tu sme hrali od nepamäti, ešte s Modusom. Pamätám si to aj spred rokov, iné miesto, kde sme koncertovali v Trnave, ani nepoznám. Vždy tu boli aktívni usporiadatelia. Odohral som tu nejeden koncert. Keď sa povie Trnava, vynorí sa mi Jožo Adamec, Karol Dobiáš a Spartak Trnava, ako pozerám televíziu Lotos, Spartak Trnava vyhráva nad Ajaxom Amsterdam. Alebo napríklad Jožo Adamec strelil gól, brankár to chytil, ale spolu s loptou spadol do brány. To sú také moje bezprostredné spomienky na Trnavu. Po tomto to samozrejme išlo ďalej – napríklad divadlo, Jaro Filip. Bratislava je veľmi blízko pri Trnave, to znamená, že tie koncerty sa tu celkom inak robili, jednoducho ste si vyšli z domu a o chvíľu ste boli v inom meste," hovorí Miroslav Žbirka, ktorý okúsil nielen rockovú hudbu, ale aj hranie a spievanie v typicky tanečnom zoskupení – v sedemdesiatych rokoch totiž začas pôsobil v zahraničí s legendárnym Orchestrom Gustáva Offermanna. Prechodom medzi takýmto orchestrom a klasickým symfonickým orchestrom bol práve koncert, ktorým Miroslav Žbirka odštartoval koncertné turné po rôznych slovenských mestách, ktoré trvalo do konca októbra.

A ako vnímal prácu s interpretom z populárnej hudby dirigent symfonického orchestra Adrián Kokoš? „Skúšky museli byť veľmi dôsledné, doladiť všetko s orchestrom v športovej hale. Toto bol náš úvodný koncert, čiže všetko budeme musieť postupne dolaďovať. Počas skúšok som si všetko išiel vyskúšať aj do sály, aj keď sa po jej naplnení akustika trošku zmenila," hovorí dirigent orchestra Capella Istropolitana Adrián Kokoš. Ani on nebol v Trnave žiadnym nováčikom: „Samozrejme, že mám k tomuto mestu vzťah. Ja ako dirigent a zborový dirigent som študoval dirigovanie a často som chodil sem na zborové koncerty a festivaly, dokonca, viackrát som tu dirigoval," hovorí Adrián Kokoš.

Prepracovaná dramaturgia koncertu, vhodne kombinované slovo a hudba a nevšedné aranžmán boli najväčšími pozitívami celého koncertu Miroslava Žbirku v Trnave. Koncertné turné sa organizovalo práve v čase, keď vydavateľstvo Opus do svojej edície Opus 100 (v ktorej predstavuje 2 x 100 legendárnych slovenských albumov), vydáva aj dve LP platne Miroslava Žbirku na CD – Nemoderný chalan (1984) a Chlapec z ulice (1986). Pozitívom koncertu bol fakt, že sa „bežný" divák – konzument populárnej hudby, stretol aj so živým symfonickým orchestrom a priblížil sa tak ku skutočnej hudbe.

*Text a foto: Martin JURČO*

# Blues sa vracia do svojej bašty – do Trnavy

**Nový festival s názvom Blues Moods (Bluesové nálady) sa uskutoční 12. novembra v priestoroch Amfik Café**

Trnavu svojho času považovali za „hlavné mesto či baštu slovenského bluesu". Dlhé roky bola sídlom Slovenskej bluesovej spoločnosti, uskutočnilo sa tu prvých jedenásť ročníkov festivalu Blues Slovakia predtým ako sa stal putovným, v Trnave sa vydával magazín Blues Line a v neposlednom rade treba spomenúť aj hudobný festival Dobrofest Trnava, ktorý počas svojich 17. ročníkov sprostredkoval svojim návštevníkom kontakt s mnohými špičkovými akustickými bluesmanmi z celého sveta.

Toto všetko je už síce minulosť, ale bluesová tradícia je v Trnave ešte stále živá. Dokazuje to aj fakt, že z asi troch desiatok bluesových kapiel pôsobiacich na Slovensku, tie trnavské tvoria asi štvrtinu. A to ešte nerátam jednotlivých hudobníkov, ktorí hrajú aj v skupinách mimo Trnavy. Preto je celkom prirodzené, že trnavská bluesová scéna pocítila potrebu znova sa prezentovať aj na domácom pódiu. Výsledkom tejto potreby je vznik nového

festivalu s názvom Blues Moods (Bluesové nálady), ktorý sa uskutoční 12. novembra 2010 v priestoroch Amfik Café v Trnave. Prvý ročník festivalu ponúkne presne podľa svojho názvu päť odlišných štýlových bluesových nálad prostredníctvom piatich účinkujúcich súborov. Na festivale sa predstavia tri domáce skupiny prezentujúce tri generácie trnavských bluesmanov – Second Band, Tóno Hornák & Social Blues Club s jedným z najstarších ešte stále aktívnych trnavských hudobníkov, 77-ročným kontrabasistom Piťom Oroszom a nebudú chýbať ani predstavitelia tej najmladšej generácie, skupina Kŕdeľ divých Adamov, ktorú Slovenská bluesová spoločnosť vyhlásila za Objav roka 2009 a ktorá v tomto roku reprezentovala slovenskú bluesovú scénu na prestížnom medzinárodnom festivale Blues Alive 2010 v Šumperku. Okrem spomínaných trnavských bluesmanov na festivale vystúpi aj Milan Konfráter Blues Band z Pezinka a známe slovensko-české akustické duo Ľuboš Beňa & Matej Ptaszek so svojou hudbou od rieky Mississippi. *P.R.*

# Bohdan Hostiňák

**Kopplova vila – Galéria Jána Koniarka, kurátor: Vladimír Beskid**
**Výstava potrvá do 21. novembra**

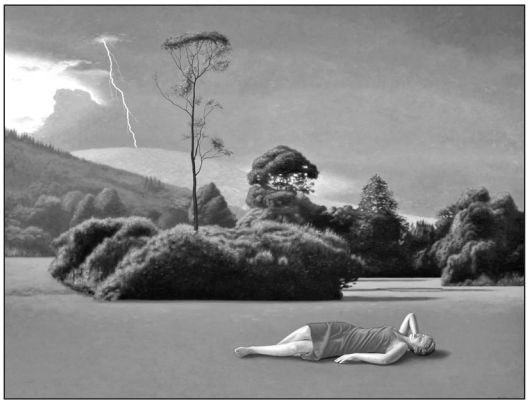

Galéria Jána Koniarka v Trnave uvádza v rámci mapovania súčasnej maľby na Slovensku individuálnu výstavu Bohdana Hostiňáka, výraznú postavu strednej generácie nielen na slovenskej, ale na stredoeurópskej scéne. Autor, narodený 1968 vo Svidníku, absolvoval Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave (1991 – 97), kde žije a tvorí dodnes.

Výstava predstavuje tvorbu autora za posledné desaťročie (1999 – 2010), v ktorom programovo sleduje neoklasicistickú maliarsku líniu. Hostiňák, zasiahnutý domácou krajinou, ikonopisnou maľbou a európskou tradíciou závesného obrazu, vytvára harmonický a stoický svet vlastných figurálnych obrazov. Nejde však o obrazy iluzívnej a realistickej maľby – ide o symbolický obrazový jazyk, kde umelec uplatňuje vlastný slovník ikonických znakov a symbolov. Prvotné boli časté motívy krvi, zápasu a boja protikladov, nasledovali všetko objímajúce ohne, blesky a sopky. V poslednom období maliar paralelne rozvíja niekoľko maliarskych cyklov, ktoré prinášajú ideálne krajiny, čo odkazujú k hľadaniu strateného raja, k atmosfére vergiliovských pastierskych krajín Arkádie, či pohanských posvätných hájov. Autor vytvára rad plátien s motívom rozľahlých krajín a lesných scenérií. Ide obyčajne o idylické krajiny s nízkym horizontom, zachytené v noci, v negatíve, či v zadumanej atmosfére súmraku (Arkádia, 1999; Melanchólia, 2002; V lese, 2005).

Druhým okruhom malieb sú scény kúpania – v amfiteátri prírody sa zjavujú ženské akty, ktoré súznejú s pokojným nastavením krajiny a tichým tokom vodných hladín (Vo vode, 2000; Kúpanie, 2002).

V najnovšej sérií prác Hostiňák prináša tematiku čítajúcich figúr uprostred neporušenej prírody. Ostrá farebnosť a pevná modelácia tvarov formuje monumentálne harmonické krajiny, kde sedia ženské či mužské figúry s gréckym profilom pod mýtickým stromom uprostred otvorených kníh (Obrátila som sa chrbtom k svetu, 2004 – 2005; Láska k múdros-

ti, 2009 – 10). Autor stvárňuje tak introvertný svet myšlienok, kde figúra pri ohni je zahĺbená do štúdia a odkazuje zároveň k počiatkom filozofie. Oheň potom podľa autora predstavuje „symbolický obraz jasu ľudského vedomia" (Štúdium filozofie, 2004).

Hostiňákové poussinovské obrazové záhrady, plné melancholie a vznešenosti, predstavujú tak potrebnú protiváhu zrýchlenia a povrchnosti mediálneho sveta.

Galéria Jána Koniarka v Trnave uvádza novú samostatnú výstavu Bohdana Hostiňáka po troch rokoch (posledná v roku 2007 – Arkádia maľby; spolu s Janom Knapom, Galéria Medium, Bratislava). Vernisáž výstavy sa konala v rámci programu medzinárodného sympózia Maľba v kontextoch, kontexty maľby, ktoré organizovalo Centrum výskumu VŠVU v priestoroch SNG v Bratislave v termíne 21. a 22. 10. 2010. *GJK*

# Divadelná cena DOSKY 2010 do Trnavy

*foto: djp.sk*

**Koncom septembra tohto roku prišla do Trnavy dobrá správa. Členka hereckého súboru Divadla Jána Palárika v Trnave Edita Borsová získala prestížnu cenu DOSKY 2010 za najlepší herecký výkon uplynulej sezóny. Porotu upútala svojim výkonom v hre Máša a Beta, ktorú divadlo uviedlo 13. februára 2010 ako slovenskú premiéru.**

Edita Borsová je členkou súboru od roku 2004 a už v roku 2005 získala cenu literárneho fondu za postavu Madeleine v hre Terasa a v roku 2008 za výborné stvárnenie postavy Irmy v hre Balkón. Ešte v roku 2003 hosťovsky účinkovala v zaujímavej hre Hodiny anatómie doktora Šubíka v réžii Michala Babiaka, kde stvárnila postavu jeho manželky Erži-ky. Už vtedy jej herecký výkon zaujal francúzsku herečku Sachu Lavin, rodáčku z Trnavy, ktorá nešetrila slovami chvály na jej herecký výkon.

Pri jej realizácii hry Máša a Beta – montáže z textov autora českého disentu Egona Bondyho – sa stretol už zohratý kolektív, režisér Viktor Kollár, ktorý sa podieľal aj na preklade a dramaturgii, dramaturg a prekladateľ Martin Gazdík. Zaujímavú scénu v štúdiu divadla vytvoril Ján Zavarský, kostýmy evokujúce dobu a dej Kateřina Bláhová a hudbu tradične Juraj Péč.

Nielen herecký výkon Edity Borsovej v úlohy Bety, ale aj Kristíny Tóthovej ako Máši a ostatných hercov sú pozoruhodné, presvedčivé, hoci dobu, o ktorej hra hovorí, nemohli prežiť na vlastnej koži. Martin Križan, Gregor Hološka, Barbora Bazsová a Vladimír Jedľovský plynulo prechádzajú z jednej roly do druhej.

Hra Máša a Beta precízne mapuje obdobie komunizmu. Egon Bondy zvykol vo svojich dielach nazývať postavy vlastnými menami, ako napríklad Václav Havel, Petr Uhl, Karel Kosík a pod. V tejto hre sa objaví len jeho krstné meno Egon pri typicky židovskom mene Goldmann. Ale aj tak pozorný divák vycíti, že v mnohom to nie je len o ňom samom, ale o nás všetkých, ktorí sme chodili na oslavy 1. mája a Veľkej októbrovej socialistickej revolúcii, zapredávali svoje presvedčenie v záujme vlastného prežitia, ako aj celej rodiny. Hlavne druhá časť má silne kafkovský nádych. Určite si zaslúži väčšiu pozornosť divákov, tých, ktorí toto obdobie prežili, ale akoby sa báli zrkadla, ktoré im nastavili autor a režisér.

Hru by však mali vidieť hlavne mladí, ktorí by mohli byť zárukou neopakovania negatívnej histórie, aby pochopili dobu, v ktorej žili ich rodičia a prarodičia, keď bolo povinnosťou dobrého pioniera a zväzáka udávať rodičov, súrodencov, priateľov, susedov, teda každého, kto by len naznačil nesúhlas s neomylnosťou komunistickej strany. *Margita KÁNIKOVÁ*

# Miro Gavran: Pandorina skrinka

**Preklad: Ján Jankovič. Dramaturgia Mirka Čibenková. Réžia: Ladislav Kočan. Hrajú: Tatiana Kulíšková, Vladimír Jedľovský a Jozef Bujdák. Premiéra 16. októbra na hlavnej scéne Divadla Jána Palárika v Trnave.**

foto: djp.sk

Novú a pre Divadlo Jána Palárika v Trnave písanú inscenáciu od „domáceho" autora divadla, chorvátskeho dramatika Mira Gavrana stáli diváci s napätím očakávali už aj preto, že sa tešili podobnému konfliktu i nevšednosti dejového rozvrstvenia ako poznáme z autorových predchádzajúcich hier. Pokiaľ ide o prvé uvedenie hry – v prípade Gavrana to bolo už po druhýkrát. Pred dvoma rokmi sa predstavil hrou Tajomstvo Gréty Garbo prvýkrát práve v Trnave. Tentoraz pripravil komornú hru pre tri postavy, v ktorej sa rieši tradičný trojuholník lásky v rámci manželstva i mimo neho.

„Je to jeho téma mužov a žien, spolunažívanie partnerských a mileneckých vzťahov. Protagonistami sú dvaja manželia štyridsiatnici, pričom ona má milenca. Ďalšou nepísanou postavou je existencia telefónu, resp. ďalšia žena, ktorú si medzitým našiel manžel. Proces naštudovania bol skutočne šťavnatý, intenzívne sme konzultovali, pretože každý máme iné životné skúsenosti. Text sme si vyčistili, sporili sme sa aj o žáner, i o rytmické záležitosti, napríklad aj o to, či sú ženy temperamentnejšie alebo nie, ale súviselo to so životom. Dobrá atmosféra súvisela aj s dobrým kolektívom, či už hereckým alebo realizačným, preto išlo všetko tak ľahko," hovorí o procese vzniku diela na trnavskom javisku dramaturgička Divadla Jána Palárika Miroslava Čibenková. Autor kladie viacero otázok, a podobne ako pri predchádzajúcich hrách poukazuje na situácie, ktoré možno bežne „preniesť" aj do nášho kultúrneho kontextu (iróniou zaváňali niektoré repliky, ktoré oveľa výraznejšie „pasujú" na trnavskú kultúrnu a spoločenskú situáciu). Na tému korupcie, klamstva, relativity etiky vzťahov, morálky cirkvi i spoločensky akceptova(teľ)ného zla a jej relativizácie počas prvých uvedení živo reagoval aj divák. Tieto „svoje" okruhy autor rieši alebo aspoň naznačuje v postavách dvoch mužov – vrátnika na ministerstve Pera a autora náhrobníkov Toniho. Žena dvoch mužov je objektom ich vzájomných životov, no zároveň sú práve oni sami jej rukojemníkmi.

Hra s ľahkosťou a príznačnou citlivosťou režijného prístupu sľubuje dobrý zážitok. Hlavným motívom je obsah záhadnej skrinky, ktorá je vlastne tajomným a vnútorným životom Buby v podaní Tatiany Kulíškovej. V porovnaní s predchádzajúcimi autorovými inscenáciami, kde sa zväčša kladie dôraz na hereckú akciu, tu je dôraz hry na verbálnom prejave a dialógu. Preto v rovine dialógov prináša množstvo zaujímavých a humorno-paradoxných situácií. A tie môžu zaujať aj bežného, teda divadlom „nenasiaknutého" diváka. Rezervy možno nájsť azda v časti dialógu medzi dvoma mužskými postavami., kde verbálna zložka trošku unavuje, no zároveň postavy „vysvetľujú" kontext a motiváciu svojho správania.

Podľa protagonistky hry, herečky Tatiany Kulíškovej je to hra písaná najmä pre dvoch mužov a ženská postava je v inscenácii len na rozptýlenie. „V takýchto komorných konverzačných hrách, kde oslovujete diváka slovom, je to pre herca ťažké. To slovo musí byť veľmi silné a pr-

voradé je vytvoriť atmosféru a situáciu tak, aby mi divák veril. Aby uveril tomu, že niečo také sa môže odohrať tak, ako mu to predostierame. Keď sa to hercom párkrát podarí, tak toho diváka zaujmeme, a preto si myslím, že hra pôjde hore a bude sa divákom páčiť," hovorí Tatiana Kulíšková. Dodnes hrá aj v jednej z najúspešnejších inscenácií na doskách divadla, v Gavranovej hre Všetko o ženách. „V tejto hre sme tri herečky, každá hrá niekoľko charakterov a prepletajú sa tam rôzne príbehy. Je to dynamickejšie, v prípade Pandorinej skrinky je to síce hra o ženskej postave, všetko sa deje aj kvôli nej, ale priamo do deja nevstupuje a dej ju neformuje – zrejme to bol Gavranov zámer. Autor reflektuje súčasnú dobu v najzákladnejšej podobe, ktorá sa týka každého. Predstavuje všetko, čo divák môže zažiť, a preto to diváka zaujíma. Nie sú to odťažité témy, je to život bežných obyčajných ľudí," hovorí Tatiana Kulíšková.

Tajomstvo v skrinke, ktoré má Buba, ovplyvňuje celé konanie dvoch ďalších postáv. Bubinho mladého milenca Toniho (s ktorým má vzťah desať rokov) a jej manžela Pera. Dynamiku a rytmickosť deja „zabezpečuje" cyklickosť situácií v preskupení inými postavami – manžela Pera vymení Buba za Toniho, a po čase zase späť vymení Toniho za Pera. Pozitívnemu vyzneniu hry prispela i čistá a jasná kompozícia scény od Jána Zavarského, kostýmy mladej (na trnavskom javisku už skúsenej) výtvarníčky Kataríny Žgančíkovej a najmä archívna hudba zložená zo známych svetových melódií, ktorá podčiarkovala ironickosť a významové doznenie niektorých situácií. Pozitívny vzťah Gavrana k trnavskému divadlu sa preniesol aj v spomínanom postupom dopracovávaní detailov hry počas naštudovania.

„Dostali sme prvý variant, ktorý sa postupne dopĺňoval, takýto druh spolupráce som ešte nezažil a zvlášť s autorom, ktorého mám rád. Minulý rok, keď sme zostavovali dramaturgický plán, som rozmýšľal o Mirovi Gavranovi. Zhodou náhod som to ponúkol divadlu a dramaturgia mi ponúkla jeho úplne novú hru," hovorí režisér Ladislav Kočan, ktorý je z trnavského divadla známy aj ako autor a režisér detských a mládežníckych predstavení. „Mám na repertoári divadla dve tretiny hier pre deti a mládež a zvyšok pre dospelých. V súčasnosti je to aj Stodolova hra. Vždy som hovoril, že rád robím rozprávky a do týchto dospeláckych inscenácií prenášam niečo zo svetov detí – podobne aj v Pandorinej skrine je to hľadanie čistoty v ľuďoch, ktorú opúšťame dospelosťou. Dospelý človek je vlastne neúprimné dieťa. V živote hráme viac divadlo ako herci na javisku. Aj to je pekné v inscenáciách pre deti a tento rozmer prenášam aj do hier pre dospelých," hovorí Ladislav Kočan. „V tejto hre ide o morálnu a psychologickú líniu. Ako v živote, i v tejto komédii sa tieto dve línie neustále prelínajú a tvoria pritom akúsi jednotu, pričom človek sa musí neraz rozhodovať medzi nimi. Morálka je nutná, ale, žiaľ, relatívna. I keď to znie nezmyselne, bez morálky je život ťažší," pripomína režisér.

Svoj pozitívny vzťah k svojej postave milovníka a zvodcu si našiel aj herec Jozef Bujdák „Pre mňa je to tretia Gavranova hra, v ktorej účinkujem. Ide o to, ako si ľudia vedia interpretovať morálku, či sa tvárime, že sme šťastní a žijeme podľa nejakej morálky alebo jednoducho sa len tvárime, že sme šťastní. Je to radosť hrať, každé predstavenie bude trochu iné. Podľa toho ako kolega hrá, vždy to nejako inak vypáli a je to zaujímavé, že vždy je to trochu iné," hovorí Jozef Bujdák.

Azda najlepšie vystihol Gavranov rukopis i záujem diváka o jeho inscenácie prekladateľ Ján Jankovič v úvodnom texte k hre Pandorina skrinka: „Nielen divadelníci, ale predovšetkým diváci vedia oceniť Gavranov cit pre mieru, umenie skĺbiť niekoľko prvkov – striedu dramatické, humoristické i melodramatické momenty, jeho hry sú pretkané emóciami, ale i detailmi z každodenného života. Gavran síce venuje pozornosť osobnostiam zo sveta umenia a histórie, ale popri veľkých a vznešených postavách na scénu privádza aj tie obyčajné, pričom v jednej i druhej situácii je schopný vykresliť ich každodennosť."

Denné situácie a našu každodennosť sa hrou Gavranovi zaiste podarilo vykresliť. To, ako sa možno z problematiky poučiť, už necháme na diváka samotného. V každom prípade vznikla zaujímavá inscenácia, ktorá môže do Trnavy pritiahnuť i cezpoľných milovníkov divadla. *Martin JURČO*

# Obraz panej krásnej perem malovaný

**Apoteóza Trnavskej univerzity v básni Štefana Seleckého**

Medzi klenoty našej svetskej barokovej literatúry patrí báseň Štefana Ferdinanda Seleckého Obraz panej krásnej perem malovaný, ktorá má v Trnave svoje prebývaní. Je svedectvom o umeleckom prostredí a kultúrnej atmosfére prostredia na Trnavskej univerzite a v Trnave, ktorá bola centrom katolíckej vzdelanosti a rekatolizácie.

Rukopis básne je datovaný rokom 1701. Š. Selecký, študent Právnickej fakulty Trnavskej univerzity, vo svojej básni spája lásku ku krásnej žene s láskou duchovnou, s láskou ku svojej alma mater. Báseň je oslavou Universitas Tyrnaviensis a zároveň je vzácnou ukážkou poézie napísanej dobovou „trnavskou" slovenčinou.

Selecký o neznámej trnavskej krásavici píše: „Tú Buh samu chtel mnet zrkadlo pieknosti osob všech, které sú v Uherském království." Prebývaní panej krásnej v Trnave lokalizuje „...jak sa ide k mníchom z rinku v tej ulice. Dum vysoký, bíly, na dvoje stavený, naproti Zingovej lázni postavený." V susedstve sa nachádza barvírstvo, klemperstvo, cínarstvo.

Apoteózu univerzity môžeme nachádzať aj v nasledovných veršoch: „Ona též Trnavu miesto vychýrila, po krajinách, kterým prv známa nebyla", a pokračuje vo vymenovaní krajín: „Ale jak náhle prišla na tento sviet, východ slunce, západ viedeli o ní hned; kolko je kolvačky krají v Europie, všecky pro ňu vieďá již včil o Trnavie. Pro ňu z tak daleka ludé sa scházajú, neb slyšíce o ni videt ju žádajú; pro ňu z Turek, z Tatar, z Rusi aji z Polska, ludé sa zbíhajú z Moravy, ze Slezka, též z Chorváckej zemi i ze Sedmohradskej do Trnavy idú kvúli pani peknej; z Čech, ze Štajer, z Rakús miesto naščivujú a všetci prindúce, hned sa na ňu ptajú. I Vlaši v Trnavie též sa nacházajú, od Ríma na divy páni prichádzajú. ..."

„Všeci hlasem kričá, že by hodna byla, aby do pametných kníh sa zapísala pro trnavskú hodnost a pro viečnú pamieť, že tú paní v sobie kdy zaslúžila mnet."

Báseň končí konštatovaním: „Táto též dost z mnohých krajín lid sem zvédla, ačkoliv se z místa ani nepohnula. Tá jak hora svatá ludí k sobie táhne, svú krásu zázračnú. ...To je príklad mravu, čistoty i kráse,

## *III. Klady základov*

*V trnavskej žírnej zemi spočívajú*
*kosti*
*mnohých našich zaslúžilých*
*osobností.*
*Slovensku dali kultúru,*
*jej základy.*
*Pri nich sa srdce pozdvihne,*
*aj naladí.*

### *Petrovi Pázmaňovi*

*Ten ctihodný a osvietený kňaz*
*pozdvihol prácou ducha*
*svojich čias*
*a všetkých jeho svetlých stránok –*
*zbudoval vedám*
*v Uhrách stánok.*

*K vysokým vzletom vied*
*sa zbiehal skoro celý známy svet*
*– nielen z nášho slovenského*
*kraja.*

*Ten vzlet vedy, vtedajšej vedy*
*– viery,*
*čo mieri*
*až do nebies,*
*ten vzlet národy i dnes*
*dovedna spája!*

*Jeho hlas múdry sa nám*
*prihovára z dávna.*
*Spája nás od vekov až dodnes*
*žriedlo vedy,*
*nádoba duchovná –*
*univerzita slávna.*

*Dnešok – i keď nevieme*
*o tom dosť –*
*tú historickú príťažlivosť*
*ctí si – a kráča v jej i jeho stope:*
*na dvere TU*
*už svet – a nielen náš – i v celej EÚ*
*tu, tuho klope.*

*Z tej stopy jasnej viery,*
*ktorá sa stále prostou rečou plní,*

jak Lukrecia panna byt sviedčí se. To je, která sama ve sviete panuje a najvieční lásku i cnost obsahuje."

Zo života autora nevieme veľa údajov. Štefan Ferdinand Selecký narodený v roku1675 (v okolí Trnavy?). Študoval na Právnickej fakulte a neskôr pracoval ako hospodársky úradník v Trnave.

Báseň študenta Právnickej fakulty Štefana Ferdinanda Seleckého je charakteristickým svedectvom o kultúrnom živote prostredia Trnavskej univerzity i mesta Trnavy.

Prednesené na medzinárodnej konferencii k 375. výročiu založenia Universitas Tyrnaviensis Trnavská univerzita vo svetle dejín, krátené.

*prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., Trnavská univerzita*

*jej neprestajné vlny*
*z tej stopy Petra Pázmaňa,*
*z tej stopy právd a poznania,*
*z tej stopy rektora*
*Martina Palkoviča*
*a všetkých učencov,*
*učiteľov i žiakov,*
*prúdia k nám prúdy*
*poznania a viery,*
*tie v neprestajnom vlnobití –*
*skrášľujú každý kalendár*
*vďaka buď za ten dar!*

*Karol Kapeller, október 2005*

# Petrus Cardinalis Pazmanij

**Pri príležitosti 375 výročia založenia Trnavskej univerzity vyšiel v jej vydavateľstve pozoruhodný preklad životopisu Petra Pázmaňa od profesora Debrecínskej univerzity Istvána Bitskey.**

Ide nielen o historicky fundované dielo z pera znalca baroka, ale i literárne príťažlivú knihu s pútavým príbehom významnej osobnosti v dobe výrazných myšlienkových a spoločenských premien. Dielo zároveň prináša mnohé pozoruhodné skutočnosti, ktoré potvrdzujú dôležitú historickú úlohu mesta Trnavy. Autor životopisu, ktorý odkrýva na pozadí celospoločenského pohybu veľkosť Petra Pázmaňa, načrtáva i dôležité postavenie Trnavy, ako duchovného a kultúrneho centra. Potvrdzuje to aj slovami v úvode kapitoly Lesk „bratislavského domu". István Bitskey ju začína týmito vetami: „V 17. storočí bola Trnava právom nazvaná „uhorským Rímom". Mesto bolo sídlom viacerých, na katolícke vzdelávanie zameraných inštitúcií. Väčšina duchovenstva sa pred tureckým nebezpečenstvom uchyľovala práve sem a tu dočasne sídlila aj ostrihomská kapitula".

I na ďalších miestach knihy sa potvrdzuje postavenie mesta, do ktorého Pázmaň nielen často a rád chodieval, ale kde zvolával aj dôležité rokovania a koncil. Vzťah k mestu nakoniec potvrdzuje aj jeho finančná pomoc vzdelávacím inštitúciám a predovšetkým založenie Trnavskej univerzity. Je pozoruhodné, že význam Trnavy i univerzity musí potvrdzovať maďarský historik, pričom na Slovensku do dnešných dní tento kultúrny a duchovný kapitál stále podceňujeme.

Životopisné dielo je formálne rozdelené do štyroch tematických okruhov: 1. Rodisko, pôvod, štúdiá, 2. Štajerskohradský jezuita. 3. Náboženstvo a politika, 4. Arcibiskup, kancelár, kardinál so záverečným doslovom, registrami a chronologickým prehľadom. Vydavateľstvo nepodcenilo grafické riešenie ani ilustrovanie knihy, v ktorej nájdeme 52 prevažne dobových fotografických dokumentov. Kniha tak púta nielen obsahom, ale i formou spracovania.

Historický a obsahový dosah diela pre vnímanie úlohy Petra Pázmaňa a jeho pozitívny vzťah k slovenskému národu vyzdvihuje v doslove knihy profesor Jozef Šimončič. Sám na margo autora knihy poznamenáva: „Výstižne, priam umelecky stvárnil Pázmaňov paradox, v ktorom sa bolestne zvíjal, bol na strane Habsburgovcov, ale nikdy proti Uhorsku".

Vďaka porozumeniu historických súvislostí, vystihnutím napätia doby, ale i pôsobivému jazyku kniha zaujme a prekvapí nielen historikov, ale rozhodne i tých, ktorým Trnava, a hlbšie porozumenie jej histórie a presahov do súčasnosti, nie je cudzia. *Pavol TOMAŠOVIČ*

# Žarnovova poézia národnej vrúcnosti

Prvé vydanie knihy Margity Kánikovej V znamení púpavy (2001) oživilo spomienky viacerých čitateľov, ktorí profesora MUDr. Františka Šubíka, básnickým menom Andrej Žarnov, osobne poznali. A tak upresňovali, dopĺňali, vnášali nové pohľady. Interpretácie tých istých udalostí boli niekedy protichodné. Autorku, v konečnom dôsledku, prirodzene viedli k rozhodnutiu vydať druhé rozšírené vydanie. Jedným z kľúčových podnetov bola aj korešpondencia s najmladším synom Jankom.

Prezentácia knihy M. Kánikovej V znamení púpavy – Fragmenty zo života básnika Andreja Žarnova sa uskutočnila v utorok 12. októbra 2010 v hudobnom oddelení Knižnice Juraja Fándlyho. Moderátor Pavol Tomašovič zvolil zaujímavý dramaturgický postup. V neoddeliteľnej dvojlínii predstavil najprv profesora MUDr. F. Šubíka. Priblížil jeho tri osudové zlomy (Katyň, smrť syna, vyhnanstvo), ktoré skoro zatienili obdobie hviezdneho času (profesijný vzlet až k najvyššiemu akademickému titulu, menovanie do najvyššieho postu zdravotníctva, štátne ocenenia).

Ľudský údel F. Šubíka umocnilo zasvätené rozprávanie autorky i ukážka z prezentovanej knihy, ktorá v interpretácii Jána Rampáka vnášala do každého slova nezvratnosť.

Umelecké meno Andrej Žarnov, ktoré si F. Šubík zvolil, pečatilo Tomašovičovo rozprávanie o básnikovi, ktorého tvorbu rozčlenil do viacerých etáp. Pripomenul, že v jeho veršoch nenachádzame žiadne abstraktné hodnoty, chiméry, nejasné symboly. Orientačným bodom na území jeho poézie (aj podľa vyjadrenia najmladšieho syna) je národná vrúcnosť. Bola jeho životným poslaním, ktoré splnil.

Žarnovove verše zhudobnil Maroš Kubeš. Interpretoval ich vo voľnom združení s Patrikom Zaujecom. Ich prejav bol kultivovaný, nevtieravý, ukladajúci sa na dno duše. V inej hudobnej rovine odznela autentická nahrávka vlastnej skladby Janka Šubíka Yellow moon 1952 (Žltý mesiac 1952), ktorá je krutou a bolestivou spomienkou na útek cez rieku Moravu do Rakúska.

Na prezentácii boli prítomní významní predstavitelia samosprávy, cirkvi, literárnej a výtvarnej obce Trnavy a Bratislavy. Kniha Margity Kánikovej V znamení púpavy vyšla s finančným príspevkom Trnavského samosprávneho kraja, klubu priateľov Trnavy a Nadácii Trnava Trnavčanom vo Vydavateľstve Spolku slovenských spisovateľov. Jeho riaditeľ PhDr. Roman Michelko sa o spomínanej knihe Margity Kánikovej vyjadril ako o významnom vydavateľskom počine.

*Zlata MATLÁKOVÁ*

# O Cenu Slovenského učeného tovarišstva

**Literárny klub Bernolák pri Spolku svätého Vojtecha v Trnave a Miestnom odbore Matice slovenskej v Trnave v spolupráci s Mestom Trnavou, Knižnicou Juraja Fándlyho v Trnave, Bernolákovou spoločnosťou v Bratislave a redakciou dvojtýždenníka Kultúra v Bratislave vyhlasujú XIII. ročník celoslovenskej literárnej súťaže o Cenu Slovenského učeného tovarišstva v Trnave 2010/2011.**

Súťažiť sa bude v poézii a próze v troch súťažných kategóriách – žiaci a študenti do 15 rokov, autori od 16 do 30 rokov a autori od 31 rokov. Do súťaže sa môžu prihlásiť autori so svojou nepublikovanou tvorbou poézie a prózy. Súťaž nie je anonymná, práce sa nevracajú. Zaslať možno 5 básní alebo krátke prózy v maximálnom rozsahu 5 strán, t.j. 150 riadkov. Práce je potrebné zaslať štvormo, riadne rozdelené a zopäté do štyroch samostatných častí. Na vrchnom liste každej časti v pravom hornom rohu treba uviesť presné údaje: meno, priezvisko, adresu, vek, kategóriu (poézia, próza). Taktiež treba na vrchnom liste uviesť obsah: názvy jednotlivých básní, resp. poviedok. Každý samostatný list treba označiť v pravom hornom

rohu menom autora. Práce na obálke treba označiť „literárna súťaž" a poslať na adresu: Spolok svätého Vojtecha, Radlinského 5, 917 01 Trnava. Práce je možné posielať aj elektronickou poštou na adresu: jmatulova@ssv.sk. Bližšie informácie na čísle 0905/852788.

Uzávierka prác je do 28. februára 2011. Práce po uzávierke nebudú do súťaže prijaté. Práce, ktoré nebudú spĺňať uvedené formálne náležitosti, nebudú hodnotené. Vyhodnotenie súťaže bude uverejnené v Katolíckych novinách, Slovenských národných novinách, dvojtýždenníku KULTÚRA, ako aj v regionálnych periodikách. Predpokladaný dátum vyhodnotenie súťaže je máj 2011. Na vyhodnotenie sú pozývaní iba ocenení účastníci.

Celoslovenská súťaž o Cenu Slovenského učeného tovarišstva je označovaná za medzinárodnú. Do predchádzajúcich ročníkov sa prihlásili autori zo Slovenska, z Talianska, Španielska, Francúzska, Čiech a z Kanady. Výsledky súťaže z XI. a XII. ročníka boli publikované v celoslovenskom zborníku, ktorý vydáva Osvetový ústav Bratislava z celoslovenských literárnych súťaží na Slovensku. *-red-*

# Marian Urban Mikláš: Múze sa prihovoriť

**Prezentácia novej zbierky poézie Mariana Urbana Mikláša Múze sa prihovoriť sa uskutočnila 23. septembra 2010 v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave.**

Na svete sú tony popísaných strán, existuje nespočetne veľa piesní, filmov, výtvarných diel o najvzácnejšom cite – o láske. A predsa nás neustále láska láka a inšpiruje. V najnovšej zbierke poézie Mariana Urbana Mikláša Múze sa prihovoriť je láska na každej stránke, vo všetkých podobách. Preto aj na prezentácii knižky rezonovala láska k žene, láska k prírode, láska k domovu, láska k životu.

Autor sa narodil počas druhej svetovej vojny vo Veľkých Kostoľanoch. Detstvo prežil na Žitnom ostrove v dedinke Blahová. Študoval v Trnave a vysokoškolské štúdiá ukončil v Žiline. Pôsobil ako vojak z povolania, ale i ako stredoškolský a vysokoškolský pedagóg. Dnes žije v Trnave a je z neho aktívny dôchodca. Venuje sa svojim záľubám – poľovníctvu, rybárčeniu, maliarstvu a písaniu poézie. Angažuje sa v kluboch dôchodcov, je členom Hnutia kresťanských pedagógov Slovenska a členom Klubu priateľov Trnavy.

Zbierka Múze sa prihovoriť nie je básnikovou prvotinou. Marian Urban Mikláš sa začal literárne prejavovať už na základnej škole, neskôr na štúdiách v Palárikove a v Brne. V tomto čase mu básne vychádzali časopisecky. Prvá básnická zbierka Verše – Myšlienky večne živé vyšla v roku 2003 ako rodinné balenie. V roku 2005 uzrela svetlo sveta básnická zbierka Čriepky z mozaiky života a o dva roky neskôr zbierka básní Myšlienky večne živé. Obidve knižky sa básnik aj sám ilustroval. Jeho materským vydavateľstvom sa stalo Hnutie kresťanských pedagógov Slovenska (HKPS). Tak, ako prvé dve zbierky, aj túto knižnú novinku Múze sa prihovoriť vydalo HKPS. Zbierka vyšla s finančnou podporou Trnavského samosprávneho kraja.

Počas príjemného podvečera v čitárni knižnice sme postupne predstavili zbierku, započúvali sa do veršov v podaní recitátorov – priateľov autora – Zlatky Slančíkovej, Grétky Partelovej a Janka Rampáka. Svoje vyznania a pocity vyjadrili aj recenzenti knihy doc. h. PhDr. Jozef Hagara a PaedDr. Eva Kopúnková. O spolupráci s autorom na výtvarnej stránke zbierky básní hovoril mladý talentovaný Martin Krajčovič, ktorý knižku ilustroval.

Zbierku básní Múze sa prihovoriť do sveta čitateľov vypravila Zlatica Slančíková milými slovami a symbolicky medom, ktorý jej pripomína autorovu pracovitosť. Za knižnicu zablahoželala autorovi moderátorka večera parafrázou jeho veršov: „Milý Marián, želám Ti, „aby bol Tvoj život ako veľký karneval, aby si mal život sladký, aj keď nie sú sviatky!". K príjemnej atmosfére na prezentácii knihy prispeli aj speváčky z Denného centra Klubu dôchodcov na Beethovenovej ulici v Trnave.

*Benjamína JAKUBÁČOVÁ, Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave*

# Medzinárodné kolokvium bibliografov v Trnave

**V rámci Mesiaca českej a slovenskej vzájomnosti sa v Trnave od 3. do 5. októbra uskutočnil 13. ročník Kolokvia českých, moravských a slovenských bibliografov 2010.**

Podujatie pripravila Slovenská národná knižnica – Národný bibliografický ústav Martin v spolupráci so Spolkom slovenských knihovníkov – bibliografia, Trnavským samosprávnym krajom a Knižnicou Juraja Fándlyho v Trnave pod záštitou predsedu Trnavského samosprávneho kraja Tibora Mikuša.

Kolokvium sa uskutočňuje pravidelne od roku 1997, striedavo na Slovensku, Morave alebo v Česku. Jeho hlavným cieľom je stretnutie odborníkov z oblasti bibliografie, prezentácia výsledkov ich práce a výmena skúseností.

Hlavnými témami tohtoročného stretnutia boli významné osobnosti v regiónoch v kontexte bibliografického spracovania, regionálne články z periodickej tlače, regionálne monografie miest a obcí, zostavovanie kalendárií regionálnych osobností, spracovanie hungarík a publikácií iných menšín a bibliografie venované významným osobnostiam a česko-slovenským vzťahom v rámci jednotlivých miest a obcí.

Odborný program bol veľmi zaujímavý a bohatý, vystúpilo v ňom 23 odborníkov z Čiech, Moravy a Slovenska. Referáty boli venované monografiám miest a obcí i významným osobnostiam regiónu. Sprievodným podujatím bola výstava v čitárni Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave o živote a diele Antona Augustína Baníka, ktorého bližšie vo svojej prezentácii predstavil doc. PhDr. Augustín Maťovčík, DrSc., zo Slovenskej národnej knižnice v Martine.

Trnavskému regiónu a jeho osobnostiam sa vo svojich príspevkoch venovali aj Mgr. Zuzana Mesárošová z Knižnice Juraja Fándlyho s príspevkom Bibliografická činnosť Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave, Mgr. Judita Kontárová z Galantskej knižnice predstavila významné osobnosti Galanty a Marta Vargová zo Žitnoostrovnej knižnice v Dunajskej Strede vystúpila s príspevkom Prehľad spracovávania hungarík.

Trnavský samosprávny kraj vydal v roku 2008 monografiu Rodný môj kraj, ktorú v krátkej prezentácii predstavil Mgr. Patrik Velšic z Trnavského samosprávneho kraja. Monografia bola v roku 2008 ocenená cenou Slovenského syndikátu novinárov Najkrajšia kniha o kraji a v roku 2009 vyšlo jej druhé doplnené vydanie.

Vzhľadom na veľký počet prezentácií sa nemôžeme v tomto článku venovať podrobnejšie všetkým príspevkom. Plné texty príspevkov budú zverejnené v elektronickom zborníku i v tlačenej forme, kde si ich záujemcovia môžu podrobne preštudovať. Nasledujúce riadky sú preto len stručnou upútavkou a pozvánkou na jeho preštudovanie.

Na kolokviu odznela napríklad prezentácia Poeta Laureatus Ioannes Bocatius (1569 –1621), ktorú predniesla PhDr. Klára Kernerová z Verejnej knižnice J. Bocatia v Košiciach. Nasledovali prednášky predstavujúce osobnosti – Peter Fradelius (1581 – 1621), Knížata, světci a vrazi, Osoby a osobnosti v kramářských tiscích Knihovny Národního muzea, Jaromír Nohavica, ale aj online prezentácia bibliografie baťovskej literatúry, prezentácia Personálne bibliografie rusínskych a ukrajinských maliarov Slovenska a mnohé ďalšie.

Na záver zhodnotila podujatie PhDr. Jiřina Kádnerová, predsedníčka bibliografickej sekcie Združenia knižníc Českej republiky. Vyjadrila spokojnosť s výberom okruhu hlavných tém i s úrovňou príspevkov, poďakovala organizátorom, najmä PhDr. Anne Kucianovej zo Slovenskej národnej knižnice v Trnave a Mgr. Lívii Kolekovej, riaditeľke Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave, za vynikajúce organizačné zabezpečenie a prípravu odborného i sprievodného programu a pozvala účastníkov na štrnáste kolokvium, ktoré sa uskutoční 2. – 4. októbra 2011 v Jihlave.

*Mgr. Darina KRÁĽOVÁ, Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave (skrátené)*

# Vzácne jubileum trnavskej futbalovej legendy

**Najstarší prvoligový futbalista Trnavy oslavuje tento mesiac úctyhodné jubileum, deväťdesiatiny. Doc. PhDr. Mgr. Jozef Hagara, CSc., vošiel do histórie najpopulárnejšej loptovej hry v našom meste tiež ako tréner a neskôr ako funkcionár.**

Na svet sa prihlásil 9. novembra 1920 v Topoľčanoch. Keď mal osem rokov, stala sa mu novým bydliskom Trnava. Príčinou bol trvalý presun otca do slovenského Ríma za pracovnými povinnosťami. Hlave rodiny, popri poštárskej práci, zostal čas aj na futbalovú záľubu.

Práve zásluhou Augustína Hagaru uzrel svetlo sveta Meteor Trnava. Keďže ani v tomto prípade sa jablká neodkotúľali ďaleko od futbalového stromu, otcova športová vášeň popadla i oboch synov. Kým však Anton zostal v drese Meteoru až do konca hráčskej kariéry, o dva roky starší Jozef zamieril do ligového Rapidu, neskôr premenovaného na TŠS.

O pôsobení J. Hagaru na futbalových trávnikoch sa núka do pozornosti nepreberné množstvo zaujímavostí. Kvôli priestorovým možnostiam však telegraficky zhrňme aspoň za priehrštie najzákladnejších faktov.

*Historicky vzácna fotografia z archívu nášho jubilanta má 50 rokov: Spartak Trnava pri svojom turné v januári 1960 na jednom z afrických letísk, Jozef Hagara je v hornom rade piaty sprava.*

V zostavách červeno-čiernych tímov Trnavy odohral Jozef Hagara 193 medzinárodných, ligových a priateľských zápasov. Debutoval ako deväťnásťročný (1939). No a o jeho hráčskej rozlúčke rozhodol zranený meniskus v štyridsiatom deviatom. To už ambiciózny služobník koženej lopty koketoval s prvými trénerskými krokmi pri doraste. Lodivodom trnavského ligového mužstva dospelých sa stal v jesennej časti 1960. Ba dokonca v období 1962-63 bol trénerom Kambodže. Znalosť francúzštiny sa vyplatila. V tejto juhovýchodnej krajine Ázie mal na starosti reprezentačný aj armádny výber.

Po návrate domov sa J. Hagara na celé desaťročie upísal predsedníckemu postu v metodickej komisii trénerov Spartaka. Počas pamätného majstrovského úseku 1968-73 pracoval vo futbalovom výbore. Športové aktivity ho nehatili ani v zodpovednom pracovnom zaradení, pri vysokoškolskom formovaní nových pedagógov.

Na podpredsedníckej stoličke Telovýchovnej jednoty Spartak sedel doc. J. Hagara v rokoch 1973-81. Vtedy, aj z pozície predsedu MsNV, výraznou mierou pomohol počas prestavby trnavského futbalového štadióna.

Pri profile vzácnej osobnosti nemožno nespomenúť účasť na dlhých výjazdoch spartakovcov za zahraničnými súpermi mimo Európy. Pred polstoročím, od 5. januára do 5. februára 1960, sa Trnavčania vybrali na historické putovanie po Afrike. Jozef Hagara bol v tom čase pomocným trénerom Antona Malatinského, svojho voľakedajšieho spoluhráča. „Bílí andeli" odohrali na čiernom kontinente desať zápasov s bilanciou 6-2-2. Našim futbalovým vyslancom postupne diváci tlieskali v štyroch krajinách (Sudán, Etiópia, Eritrea – bývalá talianska kolónia, Egypt). O štrnásť rokov neskôr, od 20. januára do 18. februára 1974, pod funkcionárskym vedením J. Hagaru účinkovali zverenci Toni-báčiho na ihriskách v Kolumbii a Peru. Bilancia ôsmich vystúpení juhoamerického turné: 3-1-4.

O bohatej športovej dráhe nášho jubilanta by sa dala napísať kniha. Azda sa tak raz stane. Docent Jozef Hagara by si ju zaslúžil.

*Jaroslav LIESKOVSKÝ*

# Športový kaleidoskop

■ **PRIMÁT PRE NENASADENÉHO POSPÍŠILA** – Empire Tenis Centrum v Trnave patrilo 5. ročníku najväčšieho antukového turnaja na Slovensku, ATP Challenger Trophy s dotáciou 75-tisíc USD. Zúčastnili sa ho tenisti z 13 štátov. Piedestál za dvojhru potešil českého reprezentanta Jaroslava Pospíšila. Je prvým nenasadeným premiantom trnavského sviatku bieleho športu. Na štíte prostějovského tenistu zostal v rozhodujúcom súboji kazašský reprezentant Jurij Ščukin. Turnajová trojka podľahla Pospíšilovi 4:6, 6:4, 3:6. Triumf zo štvorhry si vyárendoval tretí nasadený slovensko-český pár Karol Beck / Lukáš Rosol. V dramatickom finále dokázal oskalpovať najvyššie nasadený rakúsky tandem Alexander Peya / Martin Slanar až v zápasovom tajbrejku. Konečný rezultát – 4:6, 7:6 (3), 10/8.

■ **ČASOVKA S POZORUHODNOU TRADÍCIOU** – Záver tohtoročnej cyklistickej sezóny cestárov v Trnave patril 18. kapitole časovky na 6 666 m. Vo vetristom počasí sa predstavilo na Malženickej ceste iba 42 štartujúcich (pred rokom ich bolo 175). Lanský primát obhájil Pavol Križan z Dukly Trenčín časom 8:38 min. Trnavská konfrontácia na tejto netradičnej vzdialenosti má vyše 110-ročnú tradíciu!

■ **NAJSTARŠIA NA SLOVENSKU** – Trnavská hodinovka, najstaršia v rámci celej SR, sa bežala už 54. raz. Na conipurovom ovále si v 52-člennom poli Memoriálu Pavla Minicha odkrútil najdlhší úsek Michal Valkovič (BK Pyxida Čierne Kľačany, 16 230 m). Medzi ženami prebehla najviac metrov počas šesťdesiatich minút Piešťanka Katarína Drahovská (13 920). Škoda len,

že ďalší obľúbený jesenný sviatok vytrvalcov, Malokarpatský maratón, sa v polovici októbra nebežal. Tieto trnavské preteky vznikli koncom októbra 1975 a doteraz ešte nemali prestávku. Až v tomto roku.

■ **ÚSPEŠNÍ DRÁHOVÍ GOLFISTI** – Tohtoročné posledné dvojkolo 1. ligy miešaných družstiev v dráhovom golfe sezóny 2010/2011, premiérovo vo Veľkom Krtíši, sa Trnavčanom vydarilo. „ŠK Adara 2000 má prvenstvo z 5. kola a 2. post zo 6. kola (o jediný úder za Breznom). Medzi jednotlivcami zažiaril René Šimanský, ktorý bol v sobotu najlepší a navyše utvoril devätnástimi údermi v jednom okruhu rekord ihriska, keď mal iba jednu dvojku. O deň neskôr sa Ladislav Derzsi podelil medzi mužmi o 3. priečku s Prievidžanom Jágerským. Ivanovi Roemerovi po oba dni patrila 2. pozícia medzi seniormi nad 46 rokov. Junior Miroslav Čibik (všetci Adara) si z juhu Slovenska odniesol prvé a druhé miesto. V hodnotení žien bola Petronela Nerádová (GK Trnava) dva razy strieborná," informoval nás prezident SZDG František Drgoň z Trnavy. Po 6. kole najvyššej celoštátnej súťaže je na čele poradie: 1. GK Bratislava 3 118 úderov / 35 bodov; 2. Adara Trnava 3 186 / 31,5; 3. MTGK Brezno 3 189 / 27,5.

■ **NITRANIA OBHÁJILI PRIMÁT** – Spolok Srbov na Slovensku, pod vedením svojho predsedu Staneho Ribiča, usporiadal 16. októbra v trnavskej hale 7. diel Medzinárodného turnaja priateľstva v halovom futbale. Na technickej realizácii spolupracoval neinvestičný fond Prameň nádeje. Pri slávnostnom otvorení pozdravil desať tímov hlavného zápolenia veľvyslanec Srbska v SR Danko Prokič. Na pôde starobylej Trnavy ich privítal primátor mesta Štefan Bošnák. V súboji o tretí stupienok zvíťazilo mužstvo Viedne nad Ministerstvom zahraničných vecí SR 1:0. Minuloročný primát obhájili Nitrania. Vo finálovom rozuzlení oskalpovali Košičanov 4:1. V základných skupinách sa predstavili aj výbery veľvyslanectiev Ruska a Srbska. Vydarený športový deň spestrilo viacero príspevkov, vrátane šachovej simultánky. Spolok Srbov v nej podľahol štvorici z ŠK Komplet Modranka 1,5:7,5.

*Jaroslav LIESKOVSKÝ*

# Novembrové pozvánky

■ **TANEČNÝ FESTIVAL** – Mestská športová hala na Rybníkovej bude patriť 13. a 14. novembra od desiatej hodiny milovníkom tanečných súťaží. Podľa slov Dušana Spišiaka z Klubu tanečného športu Tyrnavia, prvý deň vyčlenia pre choreografie v štýloch hip hop, break dance a show dance. Súťažiaci sa predstavia v pestrom vekovom zábere, od detí cez juniorov až po hlavnú kategóriu. Program ponesie názov Tyrnavia Dance Open. V nedeľu vyhradia parket pre Trnavský pohár v spoločenských tancoch (štandard, latina). Popri zápoleniach v tzv. hobby (deti, juniori, dospelí, seniori) uvidia návštevníci aj atraktívne bodovacie súťaže so zahraničnou účasťou (D, C, B, A).

■ **JUBILEUM DŽOGINGU** – Športový areál Slávie na Ulici Jána Hajdóczyho privíta v sobotu 27. novembra o 10.00 h aktérov 40. ročníka Behu priateľstva. Tieto preteky mali premiéru 15. 12. 1970, vtedy so štartom a cieľom pred Študentským domovom Miloša Uhra na Ulici Jána Bottu. Ako nás informoval predseda Klubu rekreačného behu Ľuboš Ferenc, terajšie jubileum pozve všetky vekové kategórie – počnúc prípravkármi (630 m), pokračujúc žiactvom (1 260), dorastom (1 600) a končiac dospelými (ženy 3 200, muži 6 400). Okrem atlétov môžu štartovať aj ctitelia kondičných behov zdravia. Popri vecných odmenách pre najrýchlejších nebude chýbať ani pretekárska tombola. Medzi pozvanými čestnými hosťami figurujú tiež víťazi krosovej ouvertúry spred štyridsiatich rokov, Piešťanec Anton Javorka a domáca slávistka Ľudmila Hlaváčková-Lovečková. Podujatie bude zároveň súčasťou osláv štyridsiatin džogingu v Trnave.

*Jaroslav LIESKOVSKÝ*

# Začala sa chrípková sezóna – ste už zaočkovaní?

**Mesiacom októbrom sa každoročne začína sezóna chrípkových ochorení. Minuloročná sezóna bola poznačená celosvetovou pandémiou, kedy sa na scéne respiračných vírusov po 32 rokoch v apríli 2009 objavil geneticky nový typ vírusu chrípky A H1N1. Ochorenia s miernym, ale i ťažkým až smrtiacim priebehom boli zaznamenané vo všetkých štátoch sveta a neobišli ani Slovensko.**

■ **Ovplyvní prítomnosť nového vírusu chrípky aj chorobnosť populácie v sezóne 2010/2011?**

Vzhľadom na skutočnosť, že väčšina ľudí zatiaľ nemá ani postinfekčnú (po prekonaní ochorenia) ani postvakcinačnú ( po očkovaní) imunitu voči novému vírusu, tento typ chrípky bude nepochybne jedným z hlavných pôvodcov chrípkových ochorení. Už v priebehu minuloročnej pandémie bola k dispozícii účinná očkovacia látka proti novému chrípkovému vírusu, ktorá pod tlakom chaotických dezinformácií, ktoré prenikli do médií, nebola dostatočne využitá.

■ **Aká je momentálna epidemiologická situácia v chrípke?**

Prakticky od 38. kalendárneho týždňa pozorujeme cez hlásenia všeobecných lekárov kontinuálny nárast prípadov tzv. akútnych respiračných (ďalej ARO) a chrípke podobných ochorení (ďalej CHPO). V uplynulom kalendárnom týždni bolo v Trnavskom kraji zaevidovaných 6101 prípadov ARO v absolútnych číslach. Z toho CHPO bolo klinicky potvrdených 762 prípadov. Najvyššia chorobnosť je zisťovaná u najmenších detí do 5 rokov. Laboratórne potvrdený záchyt chrípkového vírusu v Trnavskom kraji zatiaľ nemáme.

■ **Čo to znamená vzhľadom na očkovanie?**

Znamená to toľko, že cirkulácia chrípkových vírusov je ešte v populácii nízka – čiže je najvhodnejší čas na prevenciu očkovaním. K dispozícii sú jednak štiepené vakcíny, jednak subjednotkové vakcíny s aktuálnymi antigénmi vírusov, ktoré očakávame u ľudí v tejto sezóne vrátane bývalého pandemického vírusu. Štiepené a subjednotkové vakcíny znamenajú, že vírus je inaktivovaný, „rozlámaný", čiže nemôže už vyvolať ochorenie. Aj v tejto sezóne očkovanie proti chrípke hradia všetky zdravotné poisťovne.

■ **Je vhodné dať sa zaočkovať, aj keď bol niekto očkovaný proti pandemickej chrípke?**

Áno. Pre očkovanie proti chrípke je typické, že protilátky proti ochoreniu už v priebehu 6 – 12 mesiacov postupne klesajú. Aj preto je nutné preočkovanie každý rok.

■ **Neodporúčate radšej dodržiavať zdravú životosprávu, vitamíny, vyhýbať sa stresom?**

Určite aj tieto tzv. nešpecifické preventívne opatrenia majú svoj význam. Avšak zlyhávajú vtedy, keď sa organizmus stretne s vírusom – vdýchne ho. Pokiaľ nemá voči nemu v krvi špecifické protilátky, vírus veľmi rýchlo prenikne cez horné cesty dýchacie, pomnoží sa a vyvolá ochorenie.

■ **Ako prebieha chrípkové ochorenie?**

Aj napriek osvete, ľudia si stále mýlia chrípku s bežným prechladnutím. Na rozdiel od ARO chrípka začína náhle z plného zdravia vysokou teplotou, bolesťami hlavy najmä za očami a „rozlámanosťou" celého tela. Na tieto celkové príznaky nasadá suchý dráždivý kašeľ. Až v ďalšom priebehu ochorenia sa môže pridať sekrécia z nosa, pridružujú sa komplikácie – zápaly dutín, stredného ucha a zápaly pľúc. Obzvlášť nebezpečné sú tzv. primárne zápaly pľúc, kedy vírus v krátkej dobe po vniknutí do organizmu napadne pľúca. Takéto zápaly pľúc sú ťažko liečiteľné a často končia fatálne.

■ **Je možné aj napriek očkovaniu dostať chrípku ?**

Je to možné, ale len vo výnimočných prípadoch, ktoré však majú svoje špecifiká:

1. Ak bol človek zaočkovaný v inkubačnom čase ochorenia (ten je 48 hodín) – čiže v čase očkovania o svojom ochorení ešte nevedel ani on, ani očkujúci lekár. Ochranná hladina protilátok sa v organizme zaočkovaného jedinca nevytvorí ihneď v deň očkovania, ale asi za 10 dní. K tejto situácii môže prísť vtedy, keď cirkulácia chrípkových vírusov medzi ľuďmi je už vysoká.

2. Ak organizmus očkovaného človeka nie je schopný celkovo vytvárať protilátky v dôsledku iného ochorenia imunitného systému.

3. S odstupom času po očkovaní sa za „prekonanie chrípky" nesprávne považujú iné akútne respiračné ochorenia, ktoré sa síce podobajú chrípke, avšak majú ľahší priebeh a vyvolávajú ich iné druhy vírusov – napríklad adenovírusy.

*MUDr. Miriam ONDICOVÁ*
*Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave*

# Spirometria ako včasná prevencia CHOCHP

**Výsledky projektu Katedry verejného zdravotníctva na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave, podporeného z grantu Zdravé mesto Trnava**

Tajomná skratka CHOCHP znamená chronická obštrukčná choroba pľúc. Pľúcne prejavy tejto choroby sú charakterizované obmedzením prietoku vzduchu. Ide obvykle o zápalovú reakciu pľúc na vdychované škodlivé častice a plyny. Na Slovensku trpí touto chorobou približne 8 –16% ľudí vo veku nad 40 rokov. V Trnavskom kraji CHOCHP tvorila v roku 2008 cca 8 000 prípadov hlásených nových ochorení. Ročne vo svete zomrie na dôsledky CHOCHP 2,75 milióna ľudí, čo je približne rovnaký počet, ako pri ochorení HIV/AIDS. Choroba je liečiteľná a možno jej predchádzať.

Fajčenie je hlavnou príčinou zákernej a čoraz častejšej chronickej obštrukčnej choroby pľúc, ktorá rozkladá pľúcne mechúriky a zhoršuje priechodnosť periférnych dýchacích ciest v dôsledku ich zápalu, prestavby a nefunkčnosti. V SR fajčí až 35% dospelej populácie a odhaduje sa, že z nich na CHOCHP trpí každý piaty fajčiar. Veľa prípadov zostáva nepoznaných, pretože pri ľahkom počiatočnom priebehu na CHOCHP nemyslí nielen pacient, ale ani lekár. Pre nenápadný začiatok choroby a pomalú progresiu sa pacienti dostávajú k lekárovi často až v štádiu dychovej nedostatočnosti.

Dnes už takmer každý z nás pozná hodnotu svojho krvného tlaku, avšak málokto pozná svoju hodnotu FEV1. Hlavnou príčinou je to, že zmerať tlak je oveľa jednoduchšie ako zmerať množstvo vzduchu, ktoré vyšetrovaný vydýchne pri usilovnom výdychu za 1 sekundu – po maximálnom nádychu (FEV1) a parameter FVC (množstvo vzduchu, ktoré vyšetrovaný vydýchne maximálnym úsilím po hlbokom nádychu). Na meranie je potrebné prístrojové vybavenie – spirometer, ako aj viac času na meranie a vyhodnotenie výsledkov. Tak ako pri väčšine chorôb, aj pri CHOCHP platí, že včasná diagnostika je kľúčom k lepšiemu manažmentu liečby pacienta, k spomaleniu zhoršovania pľúcnych funkcií, a teda k zlepšeniu kvality života pacienta.

Hlavným cieľom projektu Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity podporeného grantom Zdravé mesto Trnava bolo zakúpiť vyšetrovací prístroj spirometer a pomocou skríningového vyšetrenia – spirometrie vyhľadať osoby v riziku chronickej obštrukčnej choroby pľúc. Vedľajším cieľom projektu bolo zlepšiť informovanosť občanov o tejto chorobe a o nebezpečenstve fajčenia spojeného s touto chorobou, ako aj informo-

vať o možnostiach poradenstva v odvykaní od fajčenia. Prostredníctvom vyrobených letákov o včasnom odhalení choroby a úspechu skorej liečby sme chceli zlepšiť informovanosť občanov. Projekt bol realizovaný počas Dni zdravia. Vyšetrili sme 162 záujemcov, každý z nich vyplnil dotazník, ktorý slúžil na dôslednejšie vyhodnotenie výsledkov. Najčastejšie vyšetrovaná veková skupina mala 50 – 69 rokov. Zaujímavé bolo, že nefajčiari mali vyšší záujem o vyšetrenie ako fajčiari, prevažne z dôvodu strachu pred chorobou. Treba doplniť, že aj pracovné prašné prostredie môže mať vplyv na zníženie pľúcnych funkcii. Na základe pozitívnych výsledkov spirometrie sme odporúčali návštevu obvodného lekára 36 vyšetreným kvôli dôslednému vyšetreniu a prípadnému liečeniu.

Záujem o vyšetrenie bol veľký, chceme sa preto aj v budúcnosti zúčastniť Dní zdravia a ďalších podobných akcií. *Mgr. A. Ivanová, Mgr. V. Mikušová a Mgr. M. Machajová*

# Zeleninové jedlá zo súťaže Dni zdravia 2010

**Plnené šampiňóny**

Potrebujeme: 8 veľkých šampiňónov, ½ menšieho póru, veľkú zelenú papriku, veľkú paradajku, olej, soľ, čierne korenie, sušenú (čerstvú) bazalku, sušené oregano, 120 g Nivy.

Odrežeme nožičky zo šampiónov, aby vnikla v hríbe priehlbina. Pór, papriku, paradajku a nožičky hríbov posekáme na drobno. Na malom množstve oleja restujeme pór na sklovito a postupne pridávame nasekané nožičky, papriku a paradajku. Podľa chuti pridáme soľ, korenie, bazalku a oregano. Prikryjeme a dusíme na polovicu, aby sa zmes nerozvarila. Zamiešame rozdrobenú Nivu. Nevaríme, dôkladne premiešame, aby vznikla kompaktná hmota na plnenie. Necháme vychladnúť. Vychladenou zmesou naplníme klobúky hríbov.

Naplnené hríby môžeme piecť na plechu v rúre, alebo vo forme na mufiny, alebo zabalené v alobale. Môžeme tiež grilovať, ale aj piecť v pahrebe.

Ako prílohu odporúčame zemiakovú kašu a šalát z čerstvej zeleniny.

*Recepty do súťaže poslala Mgr. Kristína Grendová*
*Rubriku pripravuje MUDr. Bohumil Chmelík*

# Celomestská deratizácia

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. vyhlasuje celomestskú deratizáciu v dňoch 18. 10. – 15. 11. 2010.**

**Vykonajú ju:**

Fyzické i právnické osoby – podnikatelia v objektoch určených na podnikanie – školských a zdravotníckych zariadeniach, zariadeniach sociálnych služieb, bytových a polyfunkčných domoch, v suterénnych a pivničných priestoroch objektov, v areáloch živočíšnej výroby, v potravinárskych a reštauračných prevádzkach, v skladoch.

Fyzické osoby – občania v rodinných a bytových domoch v pivničných priestoroch, pri chovoch hospodárskych zvierat.

Realizácia deratizácie je buď prostredníctvom špecializovaných firiem alebo svojpomocne komerčne dostupnými prípravkami, ktoré sú určené a schválené na tento účel.

Objekty musia byť upratané, zbavené materiálov a nečistôt, ktoré prispievajú k množeniu škodcov.

Potvrdenie o vykonaní deratizácie zašlú fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby prostredníctvom Mestského úradu v Trnave na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave, Limbová 6. Potvrdenie vydá firma vykonávajúca deratizáciu. Pri svojpomocnom vykonaní deratizácie, predložia podnikatelia čestné prehlásenie doložené pokladničným blokom z predajne s uvedeným názvom prípravku, ktorý bol na tento účel použitý.

# Vyhlásenie kandidatúry pre voľby primátora

**Mestská volebná komisia v Trnave podľa § 23 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov vyhlasuje, že pre voľby primátorav Trnave 27. novembra 2010 zaregistrovala týchto kandidátov:**

1. Marián Barcaj, Mgr., 33 r., riaditeľ spoločnosti, Trnava, Na hlinách 3, koalícia SDĽ, SZ

2. Vladimír Butko, Ing., 55 r., zástupca primátora, Trnava, Ulica Juraja Slottu 3, KDH

3. Jozef Pobiecký, Ing., 41 r., zástupca primátora, Trnava, Ulica Šafárikova 18, koalícia SDKÚ-DS, SaS

4. Bystrík Stanko, Ing., 41 r., manažér, Trnava, Ulica Spartakovská 12, nezávislý kandidát

# Vyhlásenie kandidatúry pre voľby poslancov

**Mestská volebná komisia v Trnave podľa § 18 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov vyhlasuje, že pre voľby poslancov mestského zastupiteľstva v Trnave 27. novembra 2010 zaregistrovala týchto kandidátov:**

## Volebný obvod číslo 1

**Vo volebnom obvode sa volí 5 poslancov**

**Kandidáti:**

1. Jozef Adamec, 68 r., inštruktor športu, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
2. Jaroslav Bednárik, Ing., PhD., 49 r., vysokoškolský pedagóg, EDS
3. Peter Bílik, 59 r., dôchodca, MOST - HÍD
4. Miloš Blažek, Mgr., 34 r., manažér, koalícia SDĽ, SZ
5. Štefan Bošnák, Ing., 63 r., primátor, KDH
6. Peter Bročka, JUDr., LL.M., 28 r., právnik, nezávislý kandidát
7. Pavol Caudt, MUDr., 68 r., lekár, KDH
8. Roman Jakubec, RNDr., 37 r., chemik, koalícia SDKÚ-DS, SaS
9. Katarína Jelačičová, MUDr., 45 r., lekárka, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
10. Ján Jobb, Ing., 47 r., environmentálny manažér, koalícia SDKÚ-DS, SaS
11. Martin Krajčovič, Mgr., 27 r., hovorca ministra, KDH
12. Michaela Masaryková, Ing., 40 r., ekonómka informatička, koalícia SDKÚ-DS, SaS
13. Pavol Nižnánsky, Ing., 56 r., technológ, KDH
14. Augustín Pullmann, Ing., 66 r., technik, koalícia SDKÚ-DS, SaS
15. Ivan Šikula, Ing., 46 r., environmentálny manažér, koalícia SDKÚ-DS, SaS
16. Kvetoslava Tibenská, Ing., 52 r., ekonómka, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
17. Ján Uhnavý, Ing., 50 r., stavebný inžinier, KDH
18. Kamil Vaňa, 52 r., správca, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
19. Eva Zatková, Ing., 44 r., ekonómka, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND

## Volebný obvod číslo 2

**Vo volebnom obvode sa volí 6 poslancov**

**Kandidáti:**

1. Marcel Behro, 45 r., riaditeľ odboru, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
2. Peter Benčat, Ing., PhD., 57 r., agronóm, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
3. Gabriela Cabanová, RNDr., 45 r., učiteľka, koalícia SDKÚ-DS, SaS

4. Zuzana Ďurišová, Ing., 46 r., záhradníčka, nezávislá kandidátka
5. Martin Hains, Ing., 24 r., obchodný manažér, koalícia SDKÚ-DS, SaS
6. Ján Hrčka, 39 r., súkromný podnikateľ, KDH
7. Bohumil Chmelík, Prof.MUDr., PhD., 72 r., vysokoškolský pedagóg, KDH
8. Patrik Izakovič, Ing., 41 r., projektový manažér, KDH
9. Juraj Jurák, Ing., 45 r., stavebný technik, koalícia SDKÚ-DS, SaS
10. Dagmar Krajčovičová, Ing., 46 r., odborná ekonómka, MOST - HÍD
11. Jaroslav Kralčák, 60 r., strojník, KDH
12. Matej Lančarič, Mgr., 25 r., projektový manažér, nezávislý kandidát
13. Jozef Marček, Mgr., 26 r., právnik - KPÚ Trnava, nezávislý kandidát
14. Anna Melíšková, PhDr., 62 r., kultúrno-osvetová pracovníčka, SZS
15. Peter Náhlik, PhDr., PhD., 29 r., manažér, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
16. Roman Novák, Ing., 47 r., bankový manažér, nezávislý kandidát
17. Michal Okruhlica, Bc., 41 r., technik, koalícia SDKÚ-DS, SaS
18. Peter Pacalaj, JUDr.,Ing., 44 r., advokát, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
19. Marcela Pecková, 40 r., štátna zamestnankyňa, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
20. Jozef Pobiecký, Ing., 41 r., stavebný inžinier, zástupca primátora, koalícia SDKÚ-DS, SaS
21. Martin Poór, Ing., 27 r., manažér, nezávislý kandidát
22. Josef Puschenreiter, Ing., 75 r., dôchodca, koalícia SDĽ, SZ
23. Peter Svinčák, Ing., 25 r., projektový manažér, EDS
24. Ivan Šarvaic, Ing., 65 r., jadrový fyzik, KDH
25. Jozef Tomek, Ing., 50 r., jadrový energetik, KDH
26. Lucia Vagová, Bc., 22 r., politologička, koalícia SDKÚ-DS, SaS
27. Ľudovít Vanek, Mgr., 56 r., stredoškolský učiteľ, SNS

## Volebný obvod číslo 3

**Vo volebnom obvode sa volí 7 poslancov**

**Kandidáti:**

1. Marián Barcaj, Mgr., 33 r., riaditeľ spoločnosti, koalícia SDĽ, SZ
2. Marián Barcaj, 62 r., živnostník, MOST - HÍD
3. Eduard Čechovič, 52 r., konateľ, KDH
4. Ľudovít Daučo, Ing., 61 r., hlavný kontrolór TTSK, nezávislý kandidát
5. Václav Dostál, Doc.Dr., CSc., 61 r., vysokoškolský pedagóg, koalícia SMER, HZD, ĽS-HZDS, ND
6. Janka Drábiková, Ing., 52 r., ekonómka, KDH
7. Štefan Dvorský, JUDr., 54 r., manažér, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
8. Jana Fridrichová, MUDr., 44 r., lekárka, koalícia SDKÚ-DS, SaS
9. Mária Fuzáková, Ing., 50 r., ekonómka, koalícia SDKÚ-DS, SaS
10. Michaela Holoubková, 22 r., politicko-organizačná pracovníčka, SNS
11. Lenka Hujsiová, 21 r., študentka práva, MOST - HÍD
12. Ivan Kleštinec, 53 r., podnikateľ, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
13. František Kostolanský, Mgr., 41 r., technik, koalícia SDKÚ-DS, SaS
14. Slavko Kostolanský, 54 r., živnostník, nezávislý kandidát
15. Tibor Krajčovič, Ing., 46 r., softvérový inžinier, koalícia SDĽ, SZ
16. Blažena Královičová, Ing., 50 r., súkromná podnikateľka, KDH
17. Branislav Kramár, MUDr., 37 r., chirurg, KDH
18. Štefan Krištofík, MUDr., 48 r., všeobecný lekár, koalícia SMER, HZD, ĽS-HZDS, ND
19. Michal Magula, 22 r., elektrotechnik, koalícia SDKÚ-DS, SaS

20. Peter Markovič, Ing., 40 r., bezpečnostný inžinier, pedagóg, koalícia SMER, HZD, ĽS-HZDS, ND
21. Radovan Mráz, Ing., 37 r., manažér, KDH
22. Pavol Mrva, 47 r., manažér, EDS
23. Jozef Nehaj, Mgr., 49 r., učiteľ, nezávislý kandidát
24. Pavel Opatovský, 58 r., hudobník, koalícia SDKÚ-DS, SaS
25. Ivan Polák, Ing., 48 r., technik-konateľ, koalícia SDKÚ-DS, SaS
26. Eva Starnová, Mgr., 55 r., stredoškolský učiteľ, SNS
27. Alfonz Šajbidor, Ing., 55 r., technik, koalícia SDKÚ-DS, SaS
28. Miroslav Šimlaštík, Ing., 38 r., informatik, KDH
29. Angela Štefániková, MUDr., 56 r., lekár, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
30. Ján Žitňanský, PhDr., 51 r., technik, VŠ učiteľ, KDH

## Volebný obvod číslo 4

**Vo volebnom obvode sa volí 7 poslancov**

**Kandidáti:**

1. Jozef Alchus, Ing., 55 r., projektant, KDH
2. Katarína Baničová, Mgr., 30 r., manažérka, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
3. Tomáš Bartoš, 25 r., športovec-futbalista, SNS
4. Marek Benkovský, Ing., 27 r., informatik, KDH
5. Marcel Boor, Bc., 33 r., politológ, koalícia SDKÚ-DS, SaS
6. Vladimír Butko, Ing., 55 r., zástupca primátora, KDH
7. Tomáš Cmero, PhDr., 31 r., ekonóm, koalícia SDKÚ-DS, SaS
8. Igor Fabián, Ing., 71 r., dôchodca, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
9. Veronika Gašparíková, JUDr., 38 r., právnička, nezávislá kandidátka
10. Marta Gubrická, PaedDr., 51 r., vedúca metodiky, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
11. Pavol Guldan, Ing., 24 r., technologický inžinier, koalícia SDKÚ-DS, SaS
12. Augustín Hambálek, Ing., 53 r., ekonóm, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
13. Ivan Haščík, Ing., Mgr., 68 r., vysokoškolský učiteľ, nezávislý kandidát
14. Ladislav Hrnčírik, PhDr., 61 r., historik umenia, koalícia SDKÚ-DS, SaS
15. Branislav Jáger, Mgr., 35 r., politológ, KDH
16. Rudolf Kormúth, Ing., 48 r., dopravný inžinier, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
17. Miroslav Kvasnička, Ing., 28 r., živnostník, nezávislý kandidát
18. Róbert Orihel, Mgr., 53 r., vedúci kancelárie predsedu TTSK, koalícia SMER, HZD, ĽS-HZDS, ND
19. Andrea Pallang, 37 r., riaditeľka galérie, koalícia SDKÚ-DS, SaS
20. Milan Paulini, MUDr., 58 r., lekár, KDH
21. Jozef Pikna, Mgr., 51 r., učiteľ, KDH
22. Robert Pravda, Ing., 51 r., manažér, KDH
23. Roman Strážovec, Ing., 30 r., materiálový inžinier, koalícia SDKÚ-DS, SaS
24. Martin Viskupič, Ing., 32 r., manažér cestovného ruchu, koalícia SDKÚ-DS, SaS

## Volebný obvod číslo 5

**Vo volebnom obvode sa volí 5 poslancov**

**Kandidáti:**

1. Daniel Adamec, 46 r., manažér, nezávislý kandidát
2. Tomáš Bachratý, 28 r., strojár – ekonóm, koalícia SDKÚ-DS, SaS
3. Iveta Bakičová, RNDr.,Ing, 51 r., učiteľka, nezávislá kandidátka
4. Jozef Čavojský, Ing., 65 r., chemický inžinier, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
5. Michal Drgon, 61 r., elektrikár, KDH
6. Jozef Ďuračka, Ing., 55 r., podnikateľ, SNS
7. Ján Dutka, Ing., 62 r., podnikateľ, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
8. Martin Heriban, MUDr., 61 r., lekár,

koalícia SDKÚ-DS, SaS
9. Stanislav Hric, 50 r., elektrotechnik, KDH
10. Jozef Klokner, Ing., 55 r., prednosta Obvodného úradu, KDH
11. Marián Kovačócy, Ing., 51 r., manažér, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
12. Miloš Krištofík, Bc., 44 r., podnikateľ, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
13. Adrián Lančarič, 22 r., študent VŠ, koalícia SDKÚ-DS, SaS
14. Rastislav Mráz, Mgr., 32 r., právnik, KDH
15. Peter Novoveský, 59 r., železničiar, koalícia SDKÚ-DS, SaS
16. Martin Obal, Ing., 37 r., vedecko-tech. projektant, koalícia SDKÚ-DS, SaS
17. Gabriel Pavelek, MUDr., 56 r., lekár, KDH
18. Marián Rozložník, Mgr., 56 r., učiteľ, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
19. Bystrík Stanko, Ing., 41 r., manažér, nezávislý kandidát

## Volebný obvod číslo 6

**Vo volebnom obvode sa volí 1 poslanec**

**Kandidáti:**

1. Bohuslav Duchoň, 49 r., učiteľ, koalícia SDKÚ-DS, SaS
2. Ján Kormúth, Bc., 27 r., projektový manažér, SZS
3. Agnesa Petková, Mgr., 65 r., učiteľka, KDH
4. Jaroslav Plachý, Ing., 50 r., podnikateľ, koalícia SMER, HZD, ĽS- HZDS, ND
5. Juraj Rezbárik, 33 r., podnikateľ, SNS

# POZVÁNKY

## DIVADLO JÁNA PALÁRIKA

3. streda 10.00 ■ ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH
4. štvrtok 10.00 ■ OSTROV OBJAVOV
5. piatok 19.00 ■ VRÁTILA SA RAZ V NOCI
8. pondelok 10.00 ■ 800 MÍĽ PO AMAZONKE
19.00 ■ TAJOMSTVO GRETY GARBO
9. utorok 19.00 ■ PANDORINA SKRINKA
10. streda 19.00 ■ BENÁTKY POD SNEHOM
11. štvrtok 19.00 ■ VŠETKO O MUŽOCH
12. piatok 10.00 ■ ADELKINA CESTA ZA ŠŤASTÍM
13. sobota 19.00 ■ TRIK TREJSY Muzikálová krimishow, Agentúra GLAMOUR v spolupráci s Divadlom LUDUS, Bratislava
14. nedeľa 16.00 ■ MACO MAŤO hľadá hniezdo
16. utorok 19.00 ■ VŠETKO O ŽENÁCH
18. štvrtok 19.00 ■ PANDORINA SKRINKA
21. nedeľa 16.00 ■ NAJSLADŠIA ROZPRÁVKA Divadlo na kolesách, Bratislava
23. utorok 19.00 ■ BENÁTKY POD SNEHOM
24. streda 10.00 ■ ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH
18.30 ■ HOMMAGE a E.K. – Koncert venovaný 35. výročiu úmrtia EVY KOSTOLÁNYIOVEJ
26. piatok 10.00 ■ 800 MÍĽ PO AMAZONKE
19.00 ■ ČERVENÁ PRINCEZNÁ – Divadlo ASTORKA-KORZO '90 Bratislava
28. nedeľa 16.00 ■ ADELKINA CESTA ZA ŠŤASTÍM
30. utorok 19.00 ■ VRÁTILA SA RAZ V NOCI

**štúdio**

7. nedeľa 16.00 ■ ZLATÁ PRIADKA – Divadlo HAPPY, Bratislava
9. utorok 10.00 ■ MÁŠA A BETA
11. štvrtok 10.00 ■ VOĽAKEDY A DNES
19. piatok 10.00 ■ TAJOMNÝ POKOJ VECÍ (Milan Rúfus) – Verejná generálka
19.00 ■ TAJOMNÝ POKOJ VECÍ (Milan Rúfus) Predpremiéra
20. sobota 19.00 ■ TAJOMNÝ POKOJ VECÍ (Milan Rúfus) – PREMIÉRA
22. pondelok 10.00 ■ TAJOMNÝ POKOJ VECÍ
25. štvrtok 19.00 ■ TAJOMNÝ POKOJ VECÍ
23. utorok 10.00 ■ PLEŠATÁ SPEVÁČKA
29. pondelok 19.00 ■ MÁŠA A BETA

# ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

**KLARISKÝ KLÁŠTOR, Múzejné námestie 3**

**EXPOZÍCIE:**
Archeológia, Gotická Trnava, Dejiny Trnavy, Umelecké remeslo v Číne a Japonsku, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ľudová hrnčina, Ľudový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát, Krása zašlých čias, Štefan Cyril Parrák – pocta kráľovi zberateľov, Sakrálne pamiatky

**VÝSTAVY:**

■ **TRNAVSKÁ PALETA**
Súťažná prehliadka neprofesionálnych výtvarných umelcov
organizuje Trnavské osvetové stredisko, ZsM a TTSK
vernisáž v piatok 5. novembra 2010 o 16.30 h
Výstava potrvá do17. januára 2011

■ **MICHAL ŠKROVINA: OBYČAJNÉ PRÍBEHY**
jubilejná výstava insitného maliara
vernisáž v nedeľu 28. 11. 2010 o 14.00 h
výstava potrvá do 17. januára 2011

■ **BETLEHEMY**
malá vianočná výstava zo zbierok múzea
28. 11. 2010 – 10. 1. 2011

■ **KRÁSY ŽIVEJ PRÍRODY**
výstava zo zbierok Západoslovenského múzea
predĺžená do 16. januára 2011

■ **TRNAVSKÉ DROBNOSTI**
Výstava potrvá do 30. apríla 2011

■ **ZREŠTAUROVANÉ TERČE**
Výstava terčov Spolku trnavských ostrostrelcov, ktoré boli v rokoch 2007 – 2009 zrešaurované s finančnou pomocou grantového systému MKSR
do 22. novembra 2010

■ **MAROKO**
dokumentárna výstava, do 28. 2. 2011

**ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA**

■ **Trnavská Panna Mária**

**PODUJATIA**

■ **DEŇ VÍNNYCH PIVNÍC**
v sobotu 6. novembra od 10.00 do 22.00 h
v pivnici Západoslovenského múzea v Trnave

■ **PREDNÁŠKA PAVLA DVOŘÁKA: ČESKÁ CESTA**
vo štvrtok 18. novembra o 17.00 v klariskom kláštore

■ **ADVENT V MÚZEU**
v nedeľu 28. novembra 2010 od 14.00 h
Program: vernisáž výstavy Michala Škrovinu, vernisáž výstavy Betlehemov, predajná prehliadka tvorby remeselníkov, koledy

■ **NEDELE V MÚZEU**
v Západoslovenskom múzeu v Trnave – klariskom kláštore

■ **7. novembra o 15.00 h – prednáška Trnavské drobnosti s prehliadkou výstavy** – PaedDr. Simona Jurčová
nedele 14., 21. 11. 2010 od 15.00 h
prezentácie DVD pre návštevníkov

**DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO**
Ul. M. Schneidera Trnavského 5

**EXPOZÍCIE:**
Pamätná izba Mikuláša Schneidera Trnavského, Dejiny Cirkevného hudobného spolku, Dvorana slávy dobra

**VÝSTAVY:**

■ **AKO POČÚVALI HUDBU NAŠE BABKY A DEDKOVIA**
Hracie skrinky, gramofóny a magnetofóny
31. decembra 2010

**MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR**
Námestie sv. Mikuláša 10

**EXPOZÍCIA:**
**WILLIAM SCHIFFER – ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA**

**NAJKRAJŠIE KNIHY SLOVENSKA a GRAND PRIX BIB 1967 – 2009**
dve výstavy z Medzinárodného domu umenia pre deti BIBIANA
do 9. januára 2011

# GALÉRIA JÁNA KONIARKA

**Kopplova vila GJK**

■ **MILOŠ BALGAVÝ: KERAMIKA (voľná tvorba & dizajn)**
Putovná výstava pri príležitosti nedožitého 85.výročia narodenia keramikára Miloša Balgavého
Kurátorka: Dana Janáčková
Otvorenie výstavy: 30. 11. o 18.00 h
Výstava potrvá do 30. 1. 2011

■ **BOHDAN HOSTIŇÁK**
Predstavenie svojskej symbolickej maliarskej tvorby autora, ktorý pretavuje aktuálnu problematiku sveta cez bohatú škálu oživených kultúrnych archetypov a symbolov sústredených na určitú tému
Kurátor: Vladimír Beskid
Výstava potrvá do 21. 11. 2010

**klUb 3, Kopplova vila GJK**

■ **Andrej Haršány: DATA Body**
Inštalácia sôch a video projekcia.
Prezentácia projektu Andreja Haršányho, študenta VŠVU Bratislava, Ateliér priestorových komunikácií, doc. Mgr. Anton Čierny
Kurátor: Miroslav Zajac
Otvorenie výstavy: 30. 11. 2010 o 18.00 h
Výstava potrvá do 9. 1.2011

■ **OnaOn**
Výstava fotografií študentov ateliéru Tibora Huszára a Romana Pavloviča z Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave
Kurátorka: PhDr. Dana Petranová
Výstava potrvá do 21.11.2010

**Stále expozície v Kopplovom kaštieli:**

■ **JÁN KONIAREK**
– zakladateľ moderného slovenského sochárstva

■ **KLENOTY DOMOVA** – slovenské klasické umenie 20. storočia

■ **GALÉRIA PORTRÉTOV** – výber diel z kolekcie portrétneho žánru reprezentujúce vývoj portrétneho maliarstva od konca 18.storočia po súčasnosť zo zbierok GJK

# KNIŽNICA JURAJA FÁNDLYHO

■ **4. novembra o 17.00 h v čitárni**
**POÉZIA JOZEFA HAGARU**
Posedenie pri spomienkach – pri príležitosti životného jubilea doc. h. PhDr. Jozefa Hagaru, stredoškolského a vysokoškolského pedagóga, prírodovedca, športovca, športového a komunálneho funkcionára
Jeho verše recitujú: Ján Rampák, Marian Urban Mikláš a autor. Obľúbené ľudové piesne jubilanta zaspieva spevokol Denného stacionára na Beethovenovej ul. v Trnave s harmonikárkou Olíviou Papiernikovou

■ **9. a 25. novembra o 16.30 h v učebni KJF**
**UČENIE BEZ STRESU**
Prednáška pre rodičov na tému Ako sa učiť s deťmi, aby tomu porozumeli. Vaše deti môžu zatiaľ stráviť čas v herni oddelenia pre deti
V spolupráci so študijným centrom BASIC

■ **24. novembra o 18.00 h v Divadle Jána Palárika**
**HOMMAGE A E. K.**
Komponovaný program pri príležitosti 35. výročia úmrtia speváčky a tanečnice, trnavskej rodáčky Evy Kostolányiovej.
Účinkuje Art Music Orchester z Červeníka.
Súčasťou spomienky bude i prezentácia monografie Hommage a E. K.
Pod záštitou predsedu TTSK a v spolupráci s OZ Pramene, Divadlom Jána Palárika v Trnave a Slovenským rozhlasom

■ **30. novembra o 10.00 h v oddelení pre deti**
**FILATELIA PRE DETI** – Prezentácia knižnej novinky za účasti jedného z autorov Trnavčana Jána Mičku
V spolupráci s vydavateľstvom Perfekt v Trnave

■ **30. novembra o 17.00 h**
**- čitáreň KJF v Trnave JOZEF BANÁŠ A JEHO KÓD 9**
Stretnutie Jozefa Banáša so svojimi čitateľmi

■ **SÚŤAŽE PRE DETI V ODDELENÍ PRE DETI**
**PRÁZDNINOVÝ VEDOMOSTNÝ MILIONÁR**
**2. novembra 2010 o 10.00 hod.**
**KUFOR PLNÝ VEDOMOSTÍ**

■ **12. novembra 2010 o 15.00 hod.**
**VEDOMOSTNÝ MILIONÁR**

■ **26. novembra 2010 o 15.00 hod.**
**V ROZPRÁVKOVOM SVETE DANIELA HEVIERA**
Písomná literárna súťaž pre deti k jubileu spisovateľa
Súťažné otázky nájdete v oddelení pre deti a na pobočkách Prednádražie, Vodáreň a Tulipán
Súťaž potrvá do konca decembra 2010

---

*Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja*

# MESTO TRNAVA VÁS POZÝVA

## KINO HVIEZDA

1. 11. o 17.30 a 19.30 h ■ KUNG FU KYBORG
2.11. ■ FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ PSYCHO
20.00 h ■ ZAHRAJ TO ZNOVA, SAM
3. 11. o 17.30 a 19. 30 h ■ KATKA
4. 11. o 17.00 a 19.30 h ■ POČIATOK
4. – 8. 11. ■ TOY STORY – 3
4. – 5. 11. o 17.30 h, 6. 11. o 15.30 h, 7. 11. o 13.30 a 15.30 h, 8. 11. o 17.30 h
5. – 8. 11. ■ FÍZLI ZO ZÁLOHY
5. 11. o 19.30 h, 6. a 7. 11. o 17.30 a 19. 30 h, 8. 11. o 19.30 h
9. 11. ■ FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ TY, KTORÝ ŽIJEŠ
20.00 h ■ SVÄTÁ TRÁVA
10. 11. o 16.00 h ■ IMPROLIGA
11. 11. o 17.30 a 19.30 h ■ ČARODEJOV UČEŇ
12. – 15.11. 17.30 h ■ ČARODEJOV UČEŇ
19.30 h ■ MUŽI, KTOR´NENÁVIDIA ŽENY
16. 11. ■ FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ SVETLÁ V SÚMRAKU
20.00 h ■ MUŽ Z LONDÝNA
17. – 18. 11. o 17.30 a 19.30 h ■ KUKY SE VRACÍ
19. – 21. 11. ■ JA, ZLODUCH
19. – 20.11. o 16.15 h, 21.11. o 13.30 a 15.30 h
19. – 21. 11. ■ KUKY SE VRACÍ
19. 11 o 17.50 h, 20. – 21.11 o 17.30 h
19.30 h ■ GHOST WRITER
22. 11. o 16.45 a 18.00 h ■ MONGOLSO: V TIEMI DŽINGISCHÁNA
22. 11. o 19.30 h ■ VIDEOKRACIA – CELOSLOVENSKÁ PREDPREMIÉRA
23. 11. ■ FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ OLD BOY
20.00 h ■ PREŽIŤ SVOJ ŽIVOT
24. – 25. 11. o 17.30 h ■ SOLOMON KANE
24. – 28. 11. ■ ROMÁN PRO MUŽE
24. – 25. 11. o 19.30 h, 26. – 28. 11. o 17.30 h
26. – 28. 11. o 19.30 h ■ WALL STREAT: PENIAZE NIKDY NESPIA
29. 11. ■ Filmy festivalu JEDEN SVET – viac na plagátoch
30. 11. ■ FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ ADAMOVE JABLKÁ
20.00 h ■ HAROLDA A MAUDE
30. 11. ■ Filmy festivalu JEDEN SVET – viac na plagátoch

**DETSKÉ PREDSTAVENIA**

4. – 8. 11. ■ TOY STORY – 3
4. – 5. 11. o 17.30 h, 6. 11. o 15.30 h, 7. 11. o 13.30 a 15.30 h, 8. 11. o 17.30 h
13. – 14. 11. ■ KÚZELNÁ OPATROVATEĽKA A VEĽKÝ TRESK
13. 11. o 15.30 h, 14. 11. o 13.30 a 15.30 h
19. – 21. 11. ■ JA, ZLODUCH
19. – 20.11. o 16.15 h, 21.11. o 13.30 a 15.30 h
27. – 28. 1. ■ OBLAČNO, MIESTAMI FAŠÍRKY
27. 11. o 15.30 h, 28. 11. o 13.30 a 15.30 h

# KULTÚRA A SPOLOČNOSŤ

■ **6. novembra od 13.00 do 21.00 h**
**DEŇ VÍNNYCH PIVNÍC v Trnave**

■ **10. novembra o 19.00 h v Katedrále sv. Jána Krstiteľa**
**TRNAVSKÁ HUDOBNÁ JESEŇ**
Koncert k 375. výročiu založenia Trnavskej univerzity
barokový orchester Solamente Naturali (umelecký vedúci Miloš Valent)

■ **13. – 21. novembra v Bazilike sv. Mikuláša**
**JUBILEJNÁ NOVÉNA PRI 300. VÝROČÍ ZASTAVENIA MORU V TRNAVE – Mária v evanjeliách**

■ **17. novembra o 18.00 h**
**v Malej synagóge na Haulíkovej ulici**
**Koncert džezovej formácie PACORA**
ĽUBO ŠPIRKO – výstava fotografií

■ **28. novembra o 14.30**
**pred Kostolom sv. Anny**
**OD ANGELY MERICI PO SÚČASNOSŤ**
História rádu uršulínok – tematická prehliadka

**Pripravujeme:**

■ **2. – 19. decembra na nádvorí radnice**
**PREDVIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE PRE DETI**
vo štvrtok, piatok, sobotu a nedeľu od 14. do 18. hodiny okrem nedele 5. decembra, kedy zavíta do Trnavy Mikuláš

■ **3. decembra o 17.30 h v Dome kultúry na Trojičnom námestí**
**Divadlo Úsmev:**
**MIKULÁŠSKY DARČEK DEŤOM**
Detský hudobno-zábavný program, v ktorom účinkujú. M. Labuda ml., A. Michalidesová, S. Michalidesová, V. Hanák, L. Tischler, R. Gregorička

# ZÁPADNÉ KRÍDLO RADNICE

**GENIUS LOCI TRNAVY –** výstava fotografií
**PRELET SPEKTROM –** výstava združenia umelcov BonArt
Výstavy sú otvorené do 24. novembra každý utorok a štvrtok od 10.00 do 12.00 h a od 14.00 do 17.00 h

■ **24. novembra o 17.00 h**
**VČERA, DNES A...**
Ján Motulko – básnik a fotograf
Klub priateľov Trnavy a Spolok sv. Vojtecha pozývajú na 5. ročník literárno-hudobného večera pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu. Súčasťou podujatia bude výstava umelca zo združenia BonArt Mykolu Biloshytskeho MEMORY '89

■ **30. novembra o 19.00 h**
**RAKURS** – literárno-hudobno-výtvarný večer
hosť: EVA LUKA, čítanie z novej tvorby
hudba: Romanika, maľba: Oxana Luk

**Pripravujeme:**

■ **2. decembra o 17.00 h**
**ZIMNÉ CESTY K UMENIU**
vernisáž výstavy žiakov výtvarného odboru Základnej umeleckej školy na Mozartovej ulici spojená s vystúpením žiakov literárno-dramatického odboru

# DIVADELNÉ ŠTÚDIO DISK

■ **25. novembra o 20.00 h**
**POLYLÓG (Tok času)**
Autori. B. Uhlár a kol. DISK, režisér. Blaho Uhlár
Účinkujú: Monika Babicová, Jozef Belica, Milan Brežák, Daniel Duban, Monika Chudá, Ivan Kazimír, Pavol Lančarič, Ján Rampák, Alžbeta Sersenová, Petra Sokolovská
Inscenácia sa vyjadruje pohybom, obrazom, zvukom. Prebiehajú netematizované, nesúvislé a bezslovné výstupy. Vyjadrenie je nejasné. Ľudské a v istých okamihoch aj celkom zrozumiteľné činnosti však neumožňujú poskladať príčinnú následnosť, odhaliť motivačné zdroje, poznať skutočnosť. Slovo sa rodí ťažko, v bolestiach a neprináša poznanie. Hlboká koncentrácia ale navodzuje intenzívny zážitok.
Keď nastane ticho, počujeme čas.
Projekt podporili. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Mesto Trnava
Cena vstupenky. 3,50 eur – predaj vstupeniek v TINS v mestskej veži v Trnave

## AMFÍK CAFE

■ **12. novembra o 20.00 h**
**BLUES MOODS FESTIVAL**
Kŕdeľ divých Adamov, Ľuboš Beňa & Matej Ptaszek, Milan Konfráter, Second band, Tóno Hornák & Social blues club

■ **21. novembra o 20.00 h**
**TOMÁŠ GAJLÍK TRIO**
T. Gajlík – piano, Štefan Pišta Bartúš – kontrabas, Peter Solárik – bicie
hosť: Miro Poprády – saxofón

■ **27. novembra o 20.00 h**
**CELLMATES Rock n'roll 30. – 40.roky**

■ **28. novembra o 20.00 h CAFE DE NUIT**
Hosťom Mirky Čibenkovej bude herec ŠTEFAN KOŽKA

## ZDRAVÉ MESTO

■ **22. – 26. novembra v Kalokagatii na Streleckej ulici**
**TÝŽDEŇ DROGOVEJ PREVENCIE V TRNAVE**
výchovno-preventívne podujatia pre žiakov a študentov
– diskusné kluby, tvorivé dielne...

■ **23. novembra o 13. hodine na radnici**
**DROGY – SPOLOČENSKÝ PROBLÉM**
Seminár pre pedagogických pracovníkov

■ **23. novembra o 16.30 h v zasadačke na Trhovej ulici 2**
**ÚZKOSŤ, PROBLÉM SÚČASNOSTI**
Diskusné fórum
Prednáša MUDr. Peter Ohrablo, Kompas, n. o.

## KALOKAGATIA

■ **4. novembra o 13.30 h**
**ŠKOLSKÝ ČASOPIS** – stretnutie redakčných rád žiakov k tvorbe školských časopisov

■ **5. – 6. novembra**
**NOC DUCHOV A STRAŠIDIEL**
zábavné podujatie pre deti

■ **10. novembra o 9.30 h v kine Hviezda**
**HĽADÁME NOVÚ SUPERSTAR** – súťaž jednotlivcov v speve populárnej piesne v piatich kategóriách žiakov ZŠ a SŠ. Vstup voľný

■ **10. novembra o 8.30 h**
**MAJSTROVSTVÁ OKRESU V ŠACHU**
Študenti stredných škôl

■ **11. novembra o 8.30 h**
**MAJSTROVSTVÁ OKRESU V ŠACHU**
Žiaci základných škôl

■ **13. novembra o 8.00 h na železničnej stanici v Trnave**
**TURISTICKÝM CHODNÍKOM NA HRAD TRENČÍN**

■ **15. novembra o 9.00 h v Mestskej športovej hale**
**DEŇ ŠTUDENTOV** – pretláčanie rúk, streetball

■ **18. novembra o 8.00 h v Mestskej športovej hale**
**HALOVÝ FUTSAL** žiakov a žiačok stredných škôl – finále

■ **27. novembra**
**JEDNODŇOVÝ VÝLET DO TROPICÁRIA V BUDAPEŠTI** – odchod autobusu o 8.00 h

■ **NAŠE HORY NA JESEŇ** – Výstava výtvarných prác žiakov ZŠ a SŠ
■ **POČÍTAČOVÉ KURZY**
každý štvrtok od 10.00 h

■ **INTERNET PRE VEREJNOSŤ**
každý štvrtok od 13.00 h

■ **MAMA KLUB** na Limbovej ulici
Pre mamičky s deťmi na MD každý pondelok, utorok, štvrtok, piatok od 8.15 do 11.30 a od 15.30 do 18.00 h

## ŠPORT

■ **13. a 14. novembra od 10.00 h v Mestskej športovej hale**
**TANEČNÝ FESTIVAL**
Tyrnavia Dance Open, Trnavský pohár v spoločenských tancoch

■ **27. novembra o 10.00 h v Športovom areáli Slávie na Ulici Jána Hajdóczyho**
**JUBILEUM DŽOGINGU** – 40. ročník Behu priateľstva

# JUBILEJNÁ NOVÉNA
# PRI 300. VÝROČÍ ZASTAVENIA MORU V TRNAVE
## 13. – 21. novembra o 18.00 h v Bazilike sv. Mikuláša

## MÁRIA V EVANJELIÁCH

**Sobota 13. novembra**
**ZVESTOVANIE PÁNA**
Mgr. Pavol Zemko, Th.D, biskupský vikár trnavskej arcidiecézy
Cirkevný spevokol Gaudete, Sereď
Diriguje Andrea Rucová

**Nedeľa 14. novembra NÁVŠTEVA U SV. ALŽBETY – MAGNIFIKAT**
Mons. Peter Paliatka, farár v Bojnej
Farský chrámový zbor Panny Márie Nanebovzatej, Vráble
Diriguje Jozef Vrábel

**Pondelok 15. novembra**
**NARODENIE PÁNA**
ThDr. Gabriel Brendza, farár v Selciach
VOXArumqve Trnava
Diriguje Mgr. Hana Borbélyová

**Utorok 16. novembra**
**OBETOVANIE V CHRÁME**
ThDr. Stanislav Varga, PhD, policajný duchovný
Suchovský spevácky zbor, Suchá nad Parnou. Diriguje Ing. Alena Baranovičová

**Streda 17. novembra**
**NÁJDENIE JEŽIŠA V CHRÁME**
ThDr. Jozef Jančovič, PhD, farár v Čuňove
Komorný zbor Gejzu Dusíka, Zavar
Diriguje Mgr. Hana Borbélyová

**Štvrtok 18. novembra**
**SVADBA V KÁNE GALILEJSKEJ**
ThLic. Radoslav Bazala, súdny vikár trnavskej arcidiecézy
Robotnícky spevokol Bradlan
Diriguje Mgr. Hana Borbélyová

**Piatok 19. novembra**
**PANNA MÁRIA POD KRÍŽOM**
Mons. Michal Keblúšek, farár v Púchove

**Sobota 20. novembra**
**BLAHOSLAVENÝ ŽIVOT, KTORÝ ŤA NOSIL**
Mons. Vendelín Pleva, riaditeľ SSV
Cantica Sacra Tyrnaviae
Diriguje Mgr. Peter Reiffers

**Nedeľa 21. novembra o 9.30 h**
**Sv. omša od. J. Em. Jozef kardinál Tomko, emeritný prefekt Kongregácie pre evanjalizáciu národov**
**18.00 h**
**TRISTÉ VÝROČIE SĽUBU TRNAVČANOV**
Mgr. Marcel Kubinec, farár v Trnave
Rímskokatolícky cirkevný hudobný spolok sv. Mikuláša v Trnave
Diriguje Ladislav Vymazal

**Sv. omše počas týždňa:**
13.11.: 6.30; 8.00; 10.00; 16.00; 18.00
14.11.: 7.30; 9.00; 10.30; 16.00; 18.00
15.11.: 6.30; 8.00; 10.00; 16.00; 18.00
16.11.: 6.30; 8.00; 10.00; 16.00; 18.00
17.11.: 6.30; 8.00; 10.00; 16.00; 18.00
18.11.: 6.30; 8.00; 10.00; 16.00; 18.00
19.11.: 6.30; 8.00; 10.00; 16.00; 18.00
20.11.: 6.30; 8.00; 10.00; 11.30 v maďarskej reči, 16.00; 18.00; po jej skončení mládežnícky program a o 24.00 h sv. omša
21.11.: 7.30,.9.30 s procesiou, 16.00; 18.00

**Spoločné modlitby:**
15.00 Ruženec Božieho milosrdenstva
15.15 Rozjímavý ruženec
17.15 Rozjímavý ruženec

Trnavský spolok priateľov vína

VINCECH A MESTO TRNAVA

# DEŇ VÍNNYCH PIVNÍC

## v Trnave

### VIII. ročník

6. novembra 2010

13.00 – 21.00 h

1. Pivnica Radničný dvor, Hlavná 1
2. Pivnica Radničnej vinárne AIDA, Hlavná 1
3. Vináreň Dobrý pocit, Hlavná 5
4. Pivnica Zanzibar, Hlavná 11
5. Pivnica herne MIRAGE (ASO), Hlavná 14
6. Pivnica vinárne U Jozefa, Hlavná 18
7. Pivnica Premiére Pub, Hlavná 29
8. Vínotéka Jazmína, Vajanského 22
9. Pivnica Fortuna, Františkánska 34
10. Pivnica TT Café, Františkánska 35
11. Pivnica vo veži Trnavského šermiarskeho cechu, Františkánska 5/6
12. Vínotéka Na Zelenom kríčku 6
13. Pivnica hotela Barbakan, Štefánikova 11
14. Pivnica reštaurácie U hladného býka, Štefánikova 5
15. Pivnica U mešťana, Hviezdoslavova 12
16. Pivnica U mnícha, Pekárska 34
17. Vínotéka na Pekárskej 31
18. Pivnica Ateliér DV, Hornopotočná 20
19. Pivnica Flamengo, Jerichová 12
20. Pivnica Manuel Café, Jeruzalemská 22
21. Pivnica Pizzerie Evita, Jeruzalemská 40
22. Pivnica reštaurácie a pizzérie U Pleša, Jeruzalemská 45
23. Pivnica, Kapitulská 6
24. Pivnica Hotela Dream, Kapitulská 12
25. Pivnice Hotela Phoenix, Kapitulská 16
26. Rodinná pivnica, Kapitulská 26
27. Staromestská pivnica, Kapitulská 27
28. Ortodoxná synagóga, Haulíkova 3
29. Pivnica Gréckej reštaurácie, Halenárska 15
30. Pivnica pivárne Čajka, Halenárska 6
31. Pivnica Západoslovenské múzeum, Múzejné námestie 3

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Vydavateľ: Mesto Trnava. IČO: 00313114. Evidenčné číslo: EV 2899/09. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.